

...Jo
kat ol
tegnap
szov
ki fele
zett az
elyi vá
vazatit.
et veze
eg, kö
isigiro
szigo
fettek
nkít a
sigiro
firköz
am, so
és oly
et. Mi
nyug
ondot
és fe
atukat,
hagy
az új
lirhat.
szovjet

DSEN

ren
om Sár
főrab
vők rá
Rosen
déli lá
dzte a
an elő
román
g és a
több
testvére

éyesen
n meg
remény
ogy rö
láthatja

TSÉG
Kedzők
ogy az
a be s
át. A
g érte
nyit f
Az al
Kádán
mulka,
xander
i és
A ké
hogy a
ti meg
il. m
il. A
abban
dőltség
yit alá
a szov
ntzett
több
et tet
Caen
a Var
lamok
Euró
al fog
alható
endjé
zajló

szállás
euró
vezet
lexan
nyók
ra el
tésin

szűz-
szitot
sának

szállás
euró
vezet
lexan
nyók
ra el
tésin

fele
k a
adott
nnak
szést,
meg
dmé
azzal
usát,
kezh
lytég

GYOMORÉGÉS
ELLEN
"ALZAREVET"
TARO

UJ KELET
PARTONKIVÜLI NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. MARTON ERNO

GOLDA MEIR:

A Közelkeleten csakis a harcoló felek köthetnek békét

A miniszterelnök visszautasította a nagyhatalmi „rendezés” gondolatát - „A hatnapos háború előtti határok nem léteznek többé!” - Izrael hajlandó lenne felújítani diplomáciai kapcsolatát a Szovjetunióval

Jeruzsálem (Az Uj Kelet tudósítójától). — Golda Meir miniszterelnök a leghatározottabban visszautasította tegnap azt az ajánlatot, hogy a közelkeleti övezetbe szovjet és amerikai hadvezényelők Izrael és az arab államok közötti rend fenntartására.

„Jól ismerjük a Szovjetuniókat az övezetben a béke fenntartása irányában tett eddigi lépéseit” — mondotta ironikusan Golda Meir, amikor tegnap délután igen látogatott a Kádár-kormány hivatalos látogatása előtt a külügyi újságírókkal, valamint televíziós és rádiótudósítókkal.

1948 óta tanui voltak annak — jelentette ki, — hogy az UNO ellenőrként és az UNO rendfenntartó egységei nem tudták megakadályozni az arabok és az Izrael közötti háborúkat, ezért várható tehát valaki is Izraelről, hogy elhagyja miniszteri most valamelyes nemzetközi erő idevezényelése és eredményekre vezethetne. Kérdésekre válaszolva kijelentette Golda Meir azt is, hogy a négy hatalom által való rendezés nem reális és hogy Izrael nézete szerint csak a harcban résztvevő tényezők köthetnek egymással maradandó békét és írhatnak alá érvényes békeszerződést. Eppen ezért Izrael továbbra is leginkább célravezetőnek látja a Jarring-küldetés folytatását. A svéd diplomata feladata ugyanis a Biztonsági Tanács határozata

értelemében a feleket egymással találkoztatni.

Leszögezte a miniszterelnök azt is, hogy a békeállapot megteremtéséig mindig fennáll a lehetőség a tűzbeszítési rendszer összeomlásának és a háború fellángolásának.

Ez azonban nem jeleni azt — mondotta — hogy a közeljövőben valóban köthet a háború.

Az Egyesült Államok és Izrael viszonyáról szólva kijelentette, hogy Aha Even külügyminiszter washingtoni tárgyalásai hasznosak voltak, hogy az izraeli-amerikai párbeszéd a megfelelő diplomáciai utakon folytatódik. Ennek ellenére természetesen, hogy két baráti ország között megvan a lehetősége bizonyos kérdésekben különböző álláspontok hangoztatásának, de egyelőre korai volna komoly ellentétet látni Amerika és Izrael között.

Husszein: Működik Jordánia, Sziria és Irák közös parancsnoksága

„Teljes egyetértés Nasszerrel” — A jordán király a terroristák támogatására hívja fel az arab hadseregeket — Husszein Szaudiába repült

Kairó (UPI, IFF). — Husszein király tegnap Kairóból Szaudiába repült, hogy Fejszál királlyal találkozzék, miután az egyiptomi fővárosban adott nyilatkozatában elsősorban hivatalosan erősítette meg iraki csapatok elhelyezését Szirában a „keleti parancsnokság” keretében. Az El Ahrabban megjelent nyilatkozatában Husszein azt mondotta, hogy most már gyakorlatilag is működik az egységes parancsnokság, amely felöleli Jordániát, Sziriat és Irakot.

Nasszerrel folytatott tárgyalásai után adott nyilatkozatában Husszein azt is hangsúlyozta, hogy az araboknak nagyobb támogatást kell nyújtani a palesztinai kommandóknak és a rendes hadseregek kötelezése, hogy megvédjék az Izrael ellen küzdő gerillákat.

Husszein elmondta, hogy a jordán hadsereg újbóli felszerelése nehézségekbe ütközött. A hatnapos háborúban elvesztett hadfelszerelés értéke 70 millió dinárt tett ki. Jordánia legutóbb Angliától kapott modern fegyvert.

Husszein kijelentette, hogy Nasszerrel teljes megértésre jutott a két ország közötti politikai, katonai és gazdasági együttműködésről.

A United Press sajtóiroda beiruti tudósítójának jelentése szerint az Arab Keleti Parancsnokság székhelye a szíriai Szuvejdában van, Damaszkusztól 80 kilométernyire délre. A szíriai Dáraában, a jordán határ közelében, hater az iraki katonai állomások. A főparancsnokságon 60 magasrangú iraki és ismeretlen számú jordániai tiszt működik a szíriaiak mellett. — Beirutba érkezett utasok elmondották, hogy Damaszkuszban iraki tisztek házakat béreltek családtagjaik részére.

Damaszkuszban nem erősítették meg azokat a híreket, hogy Sziria hajlandó két repülőbázist Irák rendelkezésére bocsátani. Megbízható hírek szerint szíriai terület fölött legutóbb iraki és szíriai harcigépek közös repüléseit figyelték meg.

• Az amerikai Export Import Bank közel három millió dollár kölcsönt nyújt Libanonnak, hogy Beirut mellett műbolygókról közvetített televíziós adások vevőállomását felépíthesse.

• A bécsi Burgtheaterben rendkívüli sikere volt a Habina előadásának, amelyen Aharon Meged „Cháná Szenes” című drámáját mutatták be Cháná Rovinával és Mirjam Zohárral a főszerepekben.

EGYPTOM UJABB TUZHARCOT PROVOKÁLT A SZUEZI CSATORNÁNÁL

— AZ UJ KELET KATONAI TUDÓSÍTÓJÁTÓL —

Az egyiptomiak tegnap reggel ismét tüzet provokáltak a Szezei csatorna mentén. A hadsereg szóvivőjének közleménye szerint reggel 6 és 9 óra között az egyiptomiak könnyfegyverből többször tüzet nyitottak a Szezei csatorna nyugati oldaláról a keleti oldalon állomásozó izraeli erőkre. Az incidensek a Keserül tó felé lévő övezetben voltak. Izraeli részről viszonzták a tüzet az egyiptomi tüzfészek elnémítására.

Déli 12 óra körül az egyiptomiak ágyútüzet nyitottak csapatainkra Port Taufik és Sét falu övezetében. Később az egyiptomiak a Keserül tó felé is ágyútüzet nyitottak. Csapataink viszonzták a tüzet.

Az UNO megfigyelőinek javaslatára 1 óra 15 perckor tűzbeszítési egyezmény jött létre. A kitűzött időpontban megszűnt a tűzharc a csatorna övezetében.

Izraeli részről egy könnyebb sebesült van.

Kairó (IFF, IM, Reuter, UPI). — A kairói rádió tegnap délelőtt 12 óra 20 perckor félbeszakította adását, hogy közölje „Az ellenség tankgyűyi tüzelnék Port Tufikra és Szeze, Csapataink válaszolnak a tüzelésre.”

Az egyiptomi sajtóiroda állítása szerint a zangol kormány figyelmeztetést fog intézni Izraelre, hogy erődtési munkálatai a Csatorna keleti partján további tűzérési harcok veszélyét váltják ki.

„Igy emlékszem március 19-re”

Kertész Lili és Springmann Samu nyerték meg az Uj Kelet pályázatának első díjat

— Öttagú zsüri 82 pályamunka fölött döntött — Gervai Sándor versenyen külvli díjat nyert. Fischer László a második díjat, Schnapp Lea a harmadik díjat kapta — További öt munkát dicséretben részesítettek s közlésre méltónak találtak

Hétfőn ült össze az Uj Kelet szerkesztőségi gárdájából megalakult zsüri, hogy döntson a magyar zsidó katasztrófa 25-ik évfordulója alkalmából „Igy emlékszem március 19-re” címmel meghirdetett pályázatunk ügyében. A bizottság munkájában dr. Marton Gizella főszerkesztőn és Schön Dező felelős szerkesztőn kívül dr. Kennedy Ferenc, Zoltán Dező és Bérczi György vett részt. Összesen 82 pályamunkát kellett elbírálni: a pályázat feltételeinek megfelelően valamennyi résztvevő személyes élmények alapján vetette papírra a gyászos nappal kapcsolatos emlékezeit.

A jelentések és a véleményezések meghallgatása után a zsüri úgy határozott, hogy a „Gestapo-tisztek a Talmud-órán” című és „Rabbiképző” jellegű ellátott pályamunkát versenyen kívül jutalmazza. Ennek oka, hogy a szerző, Gervai Sándor, a Jád Vásem kutatója és az Uj Kelet népszerű cikkipírója, más szóval — profi. A zsüri egyhangú véleménye szerint az első díj Gervai Sándort illeti meg, és jöllehet, a pályázatban erről nem volt említés.

a zsüri úgy vélte, hogy nem volna iildomos az első díjat hivatásos írónak megítélni. Ezért az Uj Kelet Gervai Sándor pályamunkáját leközi és versenyen kívül jutalmazza.

Az első díj megítélésénél egy további, előre nem látott probléma merült fel. A bizottság az első díjra érdemesnek találta az „Istanbul” jellegű beküldött pályamunkát, amelynek szerzője Springmann Samu, Tel-Aviv, Rechov Aharonovics 6.

ÖSZINTÉ JÓKIVÁNSÁGAINK BARÁTAINKNAK

Zoltán Juditnak és Zolinak fiuk GIDALI és DVORA HÁZASSÁGKÖTÉSE ALKALMÁBÓL. GRATULÁLUNK A FIATAL PÁRNAK. Hechter Liza és Izidor Blanche Chajim és Oliver

NAGYBÁCSINK FLEISCHMANN LÁSZLÓ Herzlia — Nevé Amál 75-IK SZÜLETÉS NAPJÁRA SOK EGÉSZSÉGET, BOLDOGSÁGOT KIVÁNKUNK 120-IG. Goldberger testvérek és családjaik és a Schultz család, Herzlia

GYOMORÉGÉS ELLEN "ALZAREVET" TARO

KAPHATÓ A JOBB GYÓGYSZERTÁRÁKBAN

HIREK

ELOFIZETESI DLI:
HAVONTA 9.40 IL.
Tel-Aviv, P.O.B. 831.
Postabank: 4.04444-6

HAIFA:
Grünberger,
Shapira 13, tel. 62453
Telefon, éjjel: 527010

JERUZSALEM:
Erdős, telefon: 24723
délután 4-6 közt.

LANDAU
Korea utca 12, vagy
Jánaj-u. 12. (Binján Gád)
Telefon: 26046.

Az államelnök részvétél-
ratot küldött Venezuelába. —
Zálmán Sázár államelnök táv-
íratilag fejezte ki részvételt Ve-
nezuela elnökének a héten törté-
nt légi katasztrófa miatt. —
Mint jelentették, egy repülőgé-
p lezuhant Maracibo egyik kül-
városában, aminek következté-
ben legalább 152 ember vesztet-
te életét.

MEGJELENT
az új sláger:
BARZILAY ISTVÁN
SAKADÉK
című könyve
Kapható mindenütt.
Főeljárásító:
„HADASH”
Tel-Aviv, Ness Ziona utca 4.
(Járkón szállónál) Tel. 5984

JERUZSALEMEN toltse szab-
adságot a REICH PENZIO-SZAL-
LODABAN. Bét Hakerem, telefon:
5121. — Gyönyörű liget, kitűnő
életről könyve, káser limonádri.
Szervezett kirándulások.

Eltűnt egy fiatal lány. —
Mintegy két hónappal ezelőtt
elhagyta bét-jami, Rothschild
utcai lakását Nomi (Eva)
Hecht 18 éves lány, aki Argon
tínóból alijazott öt évvel eze-
lelt. Azóta sem tért vissza ott-
honába és sehol sem találják. A
rendőrség kéri az esetleges
nyomravezetőket, jelentkezze-
nek a legközelebbi rendőrállomá-
sban.

Könyvújdonságok,
képes folyóiratok,
keresztény újságok,
hanglemezek, mindenkor
a legnagyobb választékban.
ALLENBY
könyvtár.
TEL-AVIV, ALLENBY 11

Halálos baleset. — Hétfőn
reggel halálos közlekedési
baleset áldozata lett Beker
Audi 82 éves kelet-jeruzsálemi
őregasszony, a Vádi Dzsosz ne-
gyed lakója. Az 1306 asszony a
központi autóbusszállomás közle-
lésben egy Egged-autobusz kere-
kei alá került, amelyet egy rá-
mát-gáni illetőségű sofőr vezet-
tet.

„BÉT HÁTARBÚT”
Tel-Aviv, Dizengoff 128.
Ma este 6.30 — 8.30

jiddis film:
„Menachem Mendl”

Nem emelik a városi adó-
kat Tiberiason. — A tiberiasai
városi tanács határozata értelmé-
ben az április 1-én kezdődő új
pénzügyi évben nem emelik a
municipális adókat. Ugyanakkor
elhatározták, hogy a város
költsgévesse a jövő évben 8,75
millió font lesz, mintegy másfél
millióval több a jelenleginél.

Amerikába utazott a nép-
jóléti miniszter. — Dr. Jozsef
Burg népjóléti miniszter tegnap
reggel háromhetes látogatásra
Amerikába utazott a kormány
megbízásából. Távollétében dr.
Zerach Wahrhaftig vallásügyi
miniszter helyettesíti.

2 Uj Kelet 1969 III. 19.

OPERETT SZÍNHÁZ
bemutatja a nagy sikert:
OPERETT
FESTIVÁL
GIVATAJIM
„Noga”, péntek
március 21., 9-kor
K F Á R - Á T Á
„Shavit”
március 22., szombat, 9-kor

A MUNKÁHOZ ERŐT fiut ke-
res cukrászda, Rámát-Gán kör-
nyéken. Tel.: 741282.

Befejezték a Jordán-menti
út építését. — A héten befe-
jezték annak a 90 kilométer
hosszú „biztonsági útnak” az
építését, amely a Jordán folyó-
val párhuzamosan, az Um Cuc
gázlótól a Holt-tengeri Kália te-
leplősig vezet. Az új út a tűz-
veszélytől vonallal párhuzam-
osan elhalad a Dámija-hid és
az Um Surt-gázló mellett is. Az
út építését tavaly áprilisban
kezdtek és a munkálatok most
fejeződtek be. A közeljövőben
beafalozzák az utat, úgy,
hogy az mindenfajta jármű szá-
mára használható legyen. A
terv szerint a jövőben meghosz-
szabbítják az utat oly módon,
hogy az végighaladjon az egész
jordániai határon, 400 kilomé-
ter hosszúságban, a Jármű tor-
kolatótól egészen Ejlátig.

TIBERIASON „AZGUT” a ma-
gyarok által kezelt kóser penzió-
ja. Mindenféle beutazást és meg-
rendelést, kedvező áron, állan-
dóan vállal. Hágáti u. Telefon:
067-20119.

WIZO
Vagy raktárunk van elsőrendű
Kéziszövőtt
kelmszönyegből
minden nagyságban és min-
den színben, amit leszállított
árban kiárultunk
PÉSZACH ELOTT.

WIZO
Tel-Aviv, King George 35.
Reggel 8-2 óraig.

Bocsanatot kert az elítelt
betörő. — Jicchák Daniel rá-
mát-hásaron lakos tegnap a
hajnali órákban nagyon megle-
pődött, amikor: hazatérve, laká-
sában ismeretlen férfit talált.
Ezt megelőzően észrevette,
hogy valaki állandóan gyűjtja
és oltja a villanyokat a külön-
böző szobákban. Daniel elfogta
a betörőt, aki bocsanatot kert
és könyörgött, engedje szabá-
don. Amikor Daniel segítségért
ment, a betörő kiugrott az ab-
lakon és ellélt. A lakás tulaj-
donosa felismerte a betörőben
volt szomszédját, akit a rendőrség
nagy apparátussal keres.

Szavak a tartalékos tisz-
tek előtt. — Az Izraeli Kommu-
nista Párt egyik vezérégyénisé-
ge, dr. Mose Szne a napokban
előadást tartott egy tartalékos
tisztokból álló zárt kör előtt,
amelyben a Szueci-esatorna
mentén való izraeli-szovjet
konfrontáció lehetőségeit fejte-
gette. Annak a véleményének
adott kifejezést, hogy lehetsé-
ges egy ilyen összeütközés, két-
ségtelen azonban, hogy az
egész világ tudja, Izrael és had-
seregének ereje nem kisebb,
mint a vietnámi népé és had-
seregé. Az oroszok jól tudják
— mondotta —, hogy az izra-
eliek szükség esetén ellenük is
felveszik a harcot.

Jakov Chomri lakást kap
a Hiszladrutól. — Jakov Chom-
ri, az új Biblia-világ bajnok, si-
kere feletti elismerésképpen tá-
gas lakást kap a Hiszladrutól.
Ilyen értelmű határozatot hoz-
zott a Hiszladrut Központi Bi-
zottsága, valamint a Sikun Ov-
dim, hiszladrut építkezési vál-
lalat és a Kur konzern igaz-
gatószága.

Elutasították a csaló gyé-
mántos fellebbezését. — A je-
ruzsálemi felsőbíróóság a héten
elutasította Avinoam Krüger
gyémántos fellebbezését, akit
csalás miatt öt évi fegyházbün-
tetésre ítélt a tel-avivi törvény-
szék. Mint emlékeztet, Krü-
gert (32) abban találták bű-
nösnek, hogy becsapta az Igud
bankot, amelytől egymillió font
összeget kölcsönt kapott. Garán-
ciaképpen hasonló értékű gyé-
mántot helyeztetett letétre, ke-
sőbb azonban kicserélte a gyé-
mántot és helyébe értéktelen sa-
lakot tett. A csalás csak akkor
derült ki, amikor Krüger
nem fizette meg az adósságot
és a bank értekezleten akarta a
letétre helyezett gyémántot.

2 kötetes
Revai lexikon 55.- II.
6 kötetes
„Uj lexikon” (1942) 80.- II.
JOGA * PSZICHOLOGIA
SEXOLOGIA
„HADASH”
Tel-Aviv, Ness Ziona utca 4.
(Járkón szállónál) Tel. 5984

Aggresszív beutazók. —
Három éjjeli beutazók a héten
beidéztek a rendőrségre, hogy
egy verekedéssel kapcsolatban
kihallgassák őket. A beutazók
a rendőrségen is botrányt okoz-
tak, megtagadták az egyik
rendőrt és végül újabb vádpont-
tal terhelve letartóztatásba he-
lyezték őket, hogy lecsillapod-
janak.

Elhalasztották a macadáji
csontok temetését. — Az illeté-
kes miniszteri bizottság dönté-
se értelmében bizonytalan idő-
re elhalasztották a macadáji hősök
földi maradványainak ün-
nepélyes temetését, amíg dönté-
nek arról, hol helyezik örök
nyugalomra a csontokat. A bi-
zottság előtt megjelent dr. Ze-
rach Wahrhaftig vallásügyi mi-
niszter, aki követelte, hogy az
Olajfák Hegyén temessék el a
maradványokat, míg Jiszrael
Jesájahu postaiügyi miniszter
Jizál Jadin professzor álláspont-
ját támogatta, akinek véleménye
szerint csendben kell elteme-
ni a csontokat. Macadáiban
ahol találták őket. Minthogy a
bizottság nem tudott egyhangú
határozatot hozni, elhatározták,
hogy későbbi időpontban dön-
tenek.

Cholon és környéke!
Ha vízvezetékcsereleire van
szüksége, forduljon hozzánk
és azonnal jövünk.
LEVY TESTVÉREK
CHOLON, Sokolov 42.,
tel. 845645,
otthon: 844751, 843575

Libanon utasította UNO-
megbízottját, közölje a Bizton-
sági Tanácsal, hogy vasárnap
libanoni területre halott egy iz-
raeli járó, amelyet fegyveresen
elfiztek.

Robert Anderson volt ame-
rikai pénzügyminiszter, aki je-
lenleg Kairóban tartózkodik,
megbeszéléseket folytat Boe-
ing-707 típusú utasszállítógepek el-
adásáról és finanszírozásáról
Amerika részéről.

A TELI SZEZON ÓRIÁSI KÖZÖNSEGSIKERE UTAN TISZTELETT
MEGHIVJUK KEDVES KÖZÖNSEGÜNKET AZ

IDÁN-GALÉRIA
(VOLT SPITZER-GALÉRIA)
REPREZENTATIV MEGNYITÓ KIÁLLITÁSÁRA.
Pazar eleganciával berendezett kiállítási csarnokunkban
(TEL-AVIV, FRISCHMANN UTCA 19.)
a maga nemében egyedülálló elemény
AZ ISZRAÉLI FESTŐMŰVÉSZET UTTÓRÓI
címmel kiállítását várja a látogatókat.
Az ország 50 legnagyobb mesterének alkotásai.
Ugyanott kaphatók még:
MEDNYÁNSZKY, KEZDI-KOVÁCS, BARÓ HATVANY, NÓGRÁDI,
BERKES, SHEIBER HUGO, REZES MOLNAR stb. CSODASZÉP KEPEI
eredeti keretekben.
Megnyitő: VASÁRNAP, MÁRCIUS 23., ESTE 7 ÓRAKOR.

VÁLSÁG A TELEVÍZIÓBAN

Lemondott Élihu Katz professzor, a tv vezérigazgatója

Csütörtökön négy napos sztrajkot hirdetnek ki a televízió alkalmazottai

A jelek szerint súlyos válságba került az izraeli televízió.
Ennek a válságnak az első tünetei már hónapokkal ezelőtt meg-
mutkoztak, amikor sorra megvált munkájától a televíziós háló-
zat néhány elvonalbéli dolgozója. Legutóbb a helyettes vezér-
igazgató mondott le és most Élihu Katz professzor, a vezér-
igazgató is bejelentette lemondási szándékát. Ugyanakkor a dol-
gozók elhatározták, hogy holnapot, csütörtököt kezdve négy-
napos figyelmeztető sztrajkot tartanak. Az is szándékukban áll,
hogy április 1-től kezdve tíznapos sztrajkot rendezzenek, ha
a tv vezetősége addig nem választja meg az állandó állások be-
töltésére vonatkozó versenypályázatot kihirdetésével kapcsolatos
ígéretét.

Katz professzor meglepés-
szerűen jelentette be lemondási
szándékát a tv-alkalmazottak je-
ruzsálemi ülésén, ahol a ve-
senypályázatok ügyéről tárgyal-
tak. Azzal indokolta elhatáro-
zását, hogy

rossz a viszony közötté és a
Rádióhatóság igazgató-taná-
csa között,
mert állandóan harcol a tv-há-
lózati arculatának kialakítása ér-
dekében „ami a Rádióhatóság
elnökének szavai szerint „bizal-
mi válság” okozott. Lemondá-
sával — mondotta — szét
akarta osztani azokat az illú-
ziókat, mintha a televízió kellő
képesülethez jutott volna a ve-
senypályázatok ügyéről tárgyal-
ásuk során, ahol a tv jövő-
jével kapcsolatban hoznak sor-
vondó határozatokat ezekben a
napokban.

Katz professzor letört hang-
on közölte lemondását, rövid-
del után, hogy azt
írásban is benyújtotta a Rá-
dióhatóság elnökének.

Ennek ellenére, tegnap még
megjelent a munkahelyén, hogy
bejárja az igazgató-tanács vála-
sát, illetve azt a személyt, akit
helyébe kijelöltek. Távozá-
sát is — mondotta — igyekez-
ni fog meggyőzni a tv munka-
társait, ne váltsák valóra a
sztrajkra vonatkozó fenyegeté-
süket, mert ez esetleg komoly ká-
rokot okozhat nekik és a tele-
vízióknak egyaránt. Azt mondtá-
ta,

munkájában nem részesült
kellő támogatásban az illeté-
kesek részéről,
és nem folytathatja munkáját,
mert rosszak a kapcsolatok kö-
zött és a felettes szerv között.
Mint jelentették, rövid idővel
ezelőtt megvált a tv-től Katz
professzor adminisztratív ügyek
kezelésére helyettese, Uzi
Peled is. A dolgozók gyűlése
egyhangúan biztositotta tá-
mogatásáról Katz profesz-
szort és Peledet.

A dolgozók közleményét is ki-
bocsátották, amely hangsúlyoz-
za, hogy
a helyzet a televízióban az

KATZ PROFESSZOR
„Igy nem mehet tovább!”

állító csoport vezetőit, mert a
televíziós hálózat kiépítése még
nem fejeződött be. Az alkalma-
zókat ellenkezéseiket fejezik ki
a Rádióhatóság kísérletével
szemben hogy

olyan munkamódszereket
kényszerítsenek a tv dolgo-
zóira, amelyek zavarják a
munkát és a különböző
programok műsora szempon-
tjából káros hatásúak, vagy fe-
ltesleg kiadást okoznak.

A vizslyt megelőző az áll, hogy
hogy április 1-én lejárnak az
ideiglenes alkalmazottak szerző-
dési és az előzetes megbeszélé-
sek értelmében eddig a dátumig
ki kellett volna írni az állandó
állások betöltésére vonatkozó
versenypályázatot. Ez azon-
ban — az illetékes hatóságok
határozott ígérete ellenére —
nem történt meg. Az alkalma-
zókat véleménye szerint ez a
tény bizonyítja, hogy
munkaadójuk semmibe veszi
őket.

Az üzemi bizottság tagjai kö-
zölték, hogy a paritásos bizott-
ság munkájában, amelynek fel-
adata a különböző munkae-
fizetési osztályának megállapítá-
sa, olyan emberek is részt vesz-
nek, akik a dolgozók szempon-
tjából nem kívánatosak. Dr.
Chajim Jáchil, a Rádióhatóság
igazgatója, akit ugyancsak meg-
hívták a gyűlésre, azt mondta,
hogy

a huzavona oka az, hogy a
televízió csak a tervezett
jóval később került a Rá-
dióhatóság ügykörébe.
Mas adminisztratív nehézsé-
g is késleltette — mondotta —
versenypályázatok kihirdetése.
Dr. Jáchil ugyanakkor meg-
ígérte, hogy a jövőben a háló-
zatot hosszabb kesedelemmel nyújtja
be javaslatát, ki képviseli a
megállapító bizottságban. Ne-
hajlandó kötelezni magát a
vonatkozólag, mikor hirdetik
végére a versenypályázatot,
mert nem tudja, mikor hirdet-
dik be a paritásos bizottság
munkája.

Dr. Jáchil a továbbiakban a
vádiratot a Kiszvárgot
szek beavatkozását olyan
ügyekbe, amelyek hatásköré-
n kívül esnek.”

Végül, amikor tanácsokat akart
adni a dolgozóknak és valaki
megzavarta egy közbeszólással,
— haragosan elhagyta a terem-
tet. A dolgozók hosszas vita utá-
n úgy határozták, hogy április
1-től kezdve tíznapos sztrajkot
tartanak, ha addig nem feje-
be munkáját a paritásos bizott-
ság. Ettől függetlenül azonban
négy napos figyelmeztető sztraj-
kot kezdve. A dolgozók azt is kö-
vetelik,

a Rádióhatóság fizesse ki
azonnal a dolgozóknak jár-
ó összegeket, melyek többször
ezer fontra rúgnak.

A többi tucatnyi résztvevő
szól csak négyen szavadtak a
távozott ellen, négyen pedig tá-
voztak az elvonalbéli dolgozó-
k között a szavazásról. Szűk
szavakkal bírálták dr. Jáchil
akit „a bürokrácia védelmező-
jének” minősítettek.

Azt is elhatározták, hogy a
sztrajk idején

a dolgozók jelen lesznek a
televízió székházában, sztrajk-
örseget szerveznek az estei
— ges sztrajktörések megakad-
lyozására

egy részük a sztrajk idején
önkéntes munkára menjen a té-
rmenteni településekre.

Felépül az
Intercontinental Hotel
a Lamed övezetben

Jehostera Rabinovits tel-avivi
polgármester irodájában tegnap
aláírták a Lamed övezetben
megépítendő első szálloda
felépítésére vonatkozó egyez-
ményt. Ez a szálloda az Inter-
continental amerikai cég és az
izraeli Hájárkon vállalat köz-
zös befektetésével jön má-
létre. A tervek szerint 300 szobá-
bá lesz a tel-avivi Interconti-
nentalnak, amely 9200 négyze-
méter területet elfoglalva ma-
gas színvonalú szolgáltatást
nyújt közönségnek és ugyan-
akkor megőrzi a szálloda ne-
pies árait.

HOLNAP
A MIFAL
HAPAJISZ
SORSOLASA

מפעל הפיס

9. מרס 1969

A svájci vizsgálóbíró szerint

A törvény értelmében bíróság elé kell állítani Ráchámimot

BAGDADBAN ELTEMETTEK A MEGÖLT TERRORISTÁT

Komoly dilemmában vannak. Egyrészt a végső tisztelem Mordecháj Ráchámim önálló eltemetését, rendkívüli bátorságát és azt a tényt, hogy közbeavatkozása megmentette a republikánusokat, valamint utasait, másrészt viszont tiszteletben kell tartanunk a svájci törvényeket, amelyek lehetővé teszik, hogy emberöltővel bíróság elé állítsuk Mordecháj Ráchámimot — mondotta a héten dr. Jörg Rehberg svájci vizsgálóbíró röviddel azután, hogy befejezte a vizsgálatot az El-Al gépeinek törizálásával kapcsolatos ügyben. Rehberg még nem határozta el véglegesen, a törvény melyik cikkelyét kell alkalmazni a vizsgálóbíró továbbra is azt állítja, hogy a svájci törvény jogkörében nem áll számára lehetőség Ráchámim szabadonbocsátására, bírósági tárgyalás nélkül, és a törvény értelmében kötelessége, hogy vádiratot nyújtson be ellene.

Rehberg vizsgálóbíró pénteken ismét megjelenik majd a bíróság előtt, hogy Ráchámim vizsgálói fogságának meghosszabbítását kérje.

Ráchámim két svájci ügyvédje azt mondta, minden remény megvan arra, hogy a zürichi bíróság még a hét folyamán dönteni fog kérvényüket illetően.

amelyben Mordecháj Ráchámim szabadlábrahozását kérik, legalábbis óvadék ellenében.

Időközben Bagdadban eltemették Abed el-Muchszajn Hásszánt, az arab terroristát, akit leterített Mordecháj Ráchámim golyója a zürichi támadás idején. Az arab ügyvédek fed-

MORDECHAJ RACHAMIM

rációja, amely a holttest átszállításával és temetésének megszervezésével foglalkozott, Hásszán családjának kérése értelmében közzétette, hogy Jordánia nem volt hajlandó átvenni a holttestet, annak ellenére, hogy Hásszán családja Jordániában él.

Az iraki fővárosban hősöknek kijáró katonai pompával temették el Hásszánt és a temetésen jelen volt El-Báker iraki elnök személyes kiküldöttsége is. A holttestet „palesztinai” zászlóba burkolták és végighaladtak vele a város főbb útjain, miközben a ten'esi menet élén a különböző arab terroristaszervezetek képviselői haladtak. A zertartás vallási része után a kivezényelt katonai egység szertartást adott le az elcsett terrorista tiszteletére.

ÚJ JÁRŐRSZÁDOKAT HASZNÁL A PARTI RENDŐRSÉG

Haifa. (Az Új Kelet tudósítójától). — A héten mutatták be a sajtónak a parti rendőrség három új járőrszékét, amelyeket néhány nappal ezelőtt helyeztek aktív szolgálatba. Az 1500 lóerős, amerikai motorral felszerelt, rendkívül sebességes járőrszék Japánban épültek és egységként 121 ezer dollárba kerültek. Szukuk 20 méter és sebességük 24 tengeri mérföld óránként. A negyedik hasonló típusu

torpedószék épülőfázisban van és érkezése a közeljövőben esedékes. Minden járőrszék hat fegyveres parti rendőr teljesít szolgálatot, akik állandó felügyelet alatt tartják jelenleg 268 kilométer hosszú földközi-tengeri partvidékünket. Feladatuk a beszivárgók és a csempészek elhárítása, a hajóforgalom és a halászat felügyelete, őr- szolgálat, valamint életmentés. Minden órára három ágyú van felszerelve.

Az ujságokból

A tegnapi lapok vezércikkei kivétel nélkül Golda Méir kormányalakítását, illetve a Kneszetben elhangzott székfoglaló beszédét kommentálják.

(DÁVÁR, a Híszdrut lapja). Golda Méir kormánya, amely tegnap mutatkozott be a Kneszetben — nem képvisel új politikai irányítást. Személyi összetétele sem különbözik az előbbi kormánytól, kivéve természetesen, a miniszterelnököt.

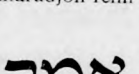
Kétségtelen azonban, hogy a korábbi kormányt vezető politikai irányelvek ezúttal fokozottabb mértékben kerülnek kihangsúlyozásra Golda Méir által. Alapos okunk van annak feltételezésére, hogy a baráti és ellenséges külföldi tényezők egyaránt komolyan vették Golda Méir energikus szavait és érzik, hogy az általa hangoztatott irányelvek mögött eltökélt szándék áll. Golda Méir székfoglaló beszédének egyik szakasza nyit utat tartalmaz arra vonatkozólag, hogy az új kormány nemcsak az ellenséggel, de a barátokkal szemben is fel kell venni a harcot.

Semmi kétség sem fér ahhoz, hogy Izrael készen áll erre a harcra. A barátok elleni küzdelem tudvaleg mindig nehezebb, mint az ellenséggel szemben folytatott harc. Feltételezzük, hogy Golda Méir azért sietett kinyilvánítani Izrael véleményét a különböző „elrendezési javaslatokról”, hogy elejét vegye minden helytelen értelmezésnek a továbbiakban. Most egységesen kell kiállnunk a különböző, érdekeink ellen irányuló manőverekkel szemben, fel kell hagynunk a szükségtelen belső torzalkodásokkal és nem szabad gondolnunk az életnívó emelésére. A legjobb kormány sem lehet jobb a népnél, amelyet vezet.

(JERUSALEM POST, angol nyelvű lap). Nehéz időköt élünk, sürgős feladatokat kell megoldanunk és így meglepéssel tölt el bennünket az, hogy könnyen, simán, vita és hosszas alkudozás nélkül alakították meg az új kormányt. Jó, hogy a Kneszet ilyen példát nélkül álló, hatalmas szótöbbséggel szavazott bizalmat Golda Méir kormánynak. Izrael biztonsága továbbra is veszélyben forog és ezért a jövőben is fennáll a nemzeti összefogás kormánya. Sikertől olyan formulát talál, amely egyaránt kielégíti a jobboldali, nacionalista Gáchált és a baloldali Mápámot is. Az előző kormány programjában csak formális jellegű módosításokat hajtottak végre, amelyeket az idő követelt.

Golda Méir székfoglaló beszédében félreérthetetlen módon hangsúlyozta, hogy Izrael erőfeszítésének középpontjában továbbra is a nemzet biztonsága áll. A békeért folytatott harc még hosszú és súlyos lesz. Ennek érdekében a továbbiakban is egységre van szükség és azt kívánjuk Golda Méirnek, hogy sikere érdekében maradjon fenn ez az egység.

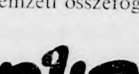
(OMER, pontozott héber lap). Tizenkilenc nappal Lévi Eškol miniszterelnök halála után, Golda Méir bemutatta új kormányát a Kneszetben. Örömmel üdvözöljük világos, egyértelmű székfoglaló beszédét, amelyet a parlamentben mondott. Hangsúlyozta, hogy téved, aki azt hiszi, Izrael most, három háború után, hozzájárul olyan elrendezéshez, amely kevesebb a békénél.

Golda Méir kormánya hatalmas többségre támaszkodik a Kneszetben és kétségtelen, hogy az egész ország lakossága, illetve annak képviselői támogatni fogják munkájában. Szükséges, hogy Golda Méir érezze ezt a támogatást — a nehéz, sorsdöntő órákban is. Mindegyikünk kötelessége, hogy segítse a kormányt felelősségteljes munkájában. A kormány élén egy asszony áll, aki jól tudja, milyen irányban halad az általa vezetett hajó. Üdvözöljük Izrael államát, amelynek Golda Méir lett a kormányosa és sok sikert kívánunk az új miniszterelnöknek.

(HACOFE, a Vallásos Nemzeti Párt lapja). Golda Méir, amikor bemutatta kormányát, hangsúlyozta, hogy annak tevékenysége az előbbi kormány alapelveinek értelmében folytatódik. Ahogyan az a székfoglaló beszédéből kitűnik, az új kormány nem hangoztatja a békefeltételeket a közvetlen tárgyalások előtt. Golda Méir azonban kinyilatkoztatta, hogy sohasem térnek vissza az 1967 június 4. határvonalak, illetve állapotok, amelyek lehetővé tették ellenségeinknek, hogy megkísérleljék Izrael elpusztítását. Az új miniszterelnök beszédéből kicsendül annak szükségessége, hogy a kormány egyes tagjai ne nyilatkoztassák ki egyéni elgondolásaikat, békefelvetéseiket.

Golda Méir élesen elítélte azt a kísérletet, hogy a négy nagyhatalom döntse el a Közelkelet sorsát. Az ellenséges Szovjetunió és Franciaországnak nincs erkölcsi joga, hogy eldöntse Izrael jövőjét. Golda Méir nagy politikai tapasztalattal rendelkezik, képességei alkalmassá teszik a miniszterelnökségre és azt reméljük, hogy az új kormány kezdeményezni fogja a biztonságunk megerősítésére irányuló lépéseket, az alijja fokozását, a nemzeti összefogást és a békét.

(HÁJOM, a Gáchál lapja). — Még egyetlen kormány sem kapott Izraelben ilyen széleskörű bizalmat, mint Golda Méir új kormánya — ahogyan az a Kneszetben megejtett szavazás eredményéből is kiviláglik. A zsidó nép és Izrael népe mindig megtalálta az összefogáshoz vezető utat, amikor veszély fenyegetett. A Lévi Eškol halála előtt fenyegető veszedelmek nem csökkentek — sőt ellenkezőleg, most már konfrontáció veszélye fenyeget a barátokkal is.

A történelemírő egykor majd hangsúlyozni fogja, hogy a jelenlegi kormány a nemzeti egységen alapul, hogy támogatja az ország területén való letelepedés gondolatát és hogy a miniszterelnök is hangsúlyozta székfoglaló beszédében, miszerint „fel-szabadult atyáink öröke”. Lehet, hogy a Gáchál a jövőben még sajnálni fogja, amiért nem kötötte a kormányban való részvételét ahhoz a feltételhez, parlamenti képviseléssel arányos erőt legyen a kormányban, történelmi perspektívában azonban a Gáchál javára lesz írva a nemzeti egység megerősítésének nagy érdeme.

KELLEMESEN UNNEPEKET

VEGYE BARÁTAINAK, AMIT MAGÁNAK VENNE!

Ünnepi ajándék — Stock italválaszték

STOCK — A VILÁG LEGNAGYOBB BRANDY ELŐÁLLÍTÓJA

STOCK '84

Közgazdaság

A RASSCO KIHEVERTE A MITUN SÜLYOS MEGRÁZKODTATÁSÁIT

— 98 millió fontos veszteségét pótolta a nagy építővállalat —

A minap a tel-avivi Szokolov házban mérlegbeszámolót tartott a Rassco vezetősége, amelyen a vezérigazgató igen érdekes adatokat közölt. A többi között ismertette az 1967/68-as mérleget, amely

1968 március 31-én 98 millió fontos veszteséggel zárta a nagyvállalat üzleti tevékenységét. Egy év során ez a hatalmas deficit ötmillió fontra csökkent és az 1969/70-es év minden jel szerint már jelentős hasznot fog kimutatni. Egyébként az 1968/69-es mérleget augusztus havában tesztözte a Rassco.

A vezérigazgató kijelentette, hogy a két éves súlyos válságból nem tudtak volna kikerülni, ha a kormány nem siet a segítségükre. A jelenlegi állapotot a vezérigazgató képpén jellemezte:

"Egészesen folyamat indult el és megtaláltuk a kiutat a válságból". A Rassco egész sor létesítményét bocsátotta áruba. Főként olyan épületeket sikerült értékesíteni, amelyek leköltözték rengeteg pénzt és amelyekből a mitun idején semmiképpen sem tudtak megszabadulni.

Jelenleg a Rassco szinte minden ilyen épületétől megszabadult és visszanyerte likviditását, át tudott csoportosítani. Ugyanakkor a vállalat igen határozott eszközökkel csökkentette külföldi kirendeltségei kiadásait, megpedig másfél millió dollárról negyedmillió dollárra. Ez is hozzájárult a likviditás visszaszerzéséhez.

A nehéz két évre visszaemlékezve, megemlítette a vezérigazgató, hogy volt időszak, amikor egyszerre 37 millió font értékű elkészült lakás állt üresen, bevételt nem találtak rá és 50 millió font értékű telek kihasználatlanul hevert.

Egy kis áttekintés az elmúlt évek során végbe ment építkezésekről:

1967-ben 44 millió font értékű építkezést végzett a Rassco belföldön, 44 millió fontosban szintén 44 millió

font értékben épített, ebben az évben 43 millió fontot tesz ki az építkezés, míg 1969/70-ben elérik a 75 millió fontos értéket.

A vezérigazgató a cég konstrikcióját jellemezve, rámutatott arra, hogy 1950-ben a Rassco még egy kis vállalat volt, 1960-ban pedig mammutvállalattá vált. Ez a folyamat úgy ment végbe, hogy nem tudtak lépést tartani a növekedéssel járó feladatokkal, a kereteket nem tudták ehhez mérten tágitani, és emiatt egész sor hiba csúszott bele a vezetési elvekbe és gyakorlatba.

A múltat jellemezve, arról beszélt a vezérigazgató, hogy a Rassco embereit igen gyakran egy különös és rosszul értelmezett érzelem hatotta át, úgy érezték, hogy a közösség érdekében tevékenykednek, illetve küldetését vállaltak magukra, sok olyasmit is megengedhettek maguknak, amik a reális keretek között nem találhatók.

A Kur egyetlen kombinátban egyesíti fémipari üzemeit

A hisztradruti KUR vállalat, amely néhány hónap óta új vezetés alatt áll, most nagyüzemi téségi átszervezésen megy át. A többi között elhatározták, hogy összes fémipari üzemeiket egyesítik egy hatalmas gyár keretében. A gyár konvencionális cikkeket fog gyártani és abban az Agan, a Vulkan Handatza, a Vulkan és a Chámát egyesül. Az Agan 25 emberrel dolgozik és évi forgalma egy millió fontot tesz ki a Vulkan Handatza 250 dolgozóval 10 millió font forgalmat bonyolít le általában, míg a Vulkan 470 dolgozóval 15 millió font forgalmat bonyolít le. A legnagyobb a négy gyár közül a Chámát, amely 520 dolgozóval 25 millió fontos forgalmat ért el.

Amidőn elkészül a dimonai fémáru gyára a Kurnak az is csatlakozni fog a felsoroltakhoz. Egy sokkal későbbi időpontban a KUR új fémipari kombinátjába be kívánják olvasztani a „Chisulé Karmel” üzemet, amely évi 6,5 millió fontos forgalmat bonyolít le és a „Manoó Rámlá” üzemet, amely 2,5 millió értékű arucikket termel évente.

Az új kombinát létrehozásával modernizálni kell és új technológiai folyamatokat kell bevezetni. A termelésnek meg kell kétszereződnie és alkalmazkodnia kell a helyi piac igényeire ugyanúgy, mint az exportlehetőségekre.

A KUR-nak ez a fémipari kombinátja a legnagyobb ilyen fajta üzem lesz az országban és előreláthatóan 1400 alkalmazottat foglalkoztat majd és évi termelési kapacitása elérheti a hetven millió fontot.

A kombinát élén Jerach Katz szolgálaton kívüli ezredes fog állni. Az ezredes 1967 augusztusában lépett be a KUR vállalatba, mint a fémipari érdekeltség vezetője.

Ezért is halmozták fel adósságaikat, nem törődve a realitásokkal.

Nem vették észre, hogy míg minden létező és alig elképzelhető hitelforrást felkutatnak, addig minden reális számitásokat keresztülhúztak az egyre növekvő kamatok.

Húsz millió font kölcsön után fizettek kamatokat és az elnyelt minden hasznot. A reális hitelkerete egy ilyen nagyságú és kapacitású üzemnek nem haladhatja meg az ötmillió fontot — hangsúlyozta a vezérigazgató. Jelenleg a Rassco a következő öt alapvető területen működik:

1. Általános építkezések (javarészt Perzsiában), 2. Sík építések, 3. Telkek megtartása, 4. Építőanyag-gyártás, 5. Szállodaépítkezések (három építést Jeruzsálemben építenek, egy ötéves a tervezés stádiumában van).

A Ráve-bizottság koncepciója röviden: meg kell fordítani a gulát. A legnagyobb arányú emelést az egyzobás bér-lakások új házbérének megállapításánál kell eszközölni, majd a másfél, kettő, kettő és fél szobás lakások szobák szerinti bére csökkenő tendenciával következik.

Az elképzelés szerint, függetlenül a szobák nagyságától, az egyzobás bér-lakások lakbérét az elkövetkező három év során fokozatosan a mai 15 fontos bértől 42 fontra kell felemleni. A másfél szobás lakások lakbérét 25,50-ról három éven át és három esetben történő emelést után 63 fontban kell megállapítani. A kétszobás bér-lakások a mai 41 fontról 84 fontra emelkednek, míg a kettő és fél szobás lakások mai 58,75 fontos bére három év alatt 105 fontra emelkedne.

A háromszobás lakás a mai 81 fontról 126 fontra, a három és fél szobás lakás a mai 99,75 fontról 147 fontra, a négyzobás lakás pedig a mai 168 fontról 252 fontra emelkedne.

Ez azt jelenti, hogy míg az egyzobás lakások bérenek emelkedése három év leforgása alatt 180 százalékos lenne, addig a másfél szobás 147 százalékos, a kétszobás 105 százalékos, a háromszobás 55 százalékos, a négyzobás pedig mindössze 19 százalékos.

Ami a kulcsponzt illeti: a Ráve-bizottság méltányosnak találja, hogy az első 15 évben a bér-lakások megállapított házbérének csak a felét fizesse és ezzel is amortizálja a lakásba történt bemenéskor lefizetett összeget.

Mi az oka annak, hogy a Ráve-bizottság megfordította a gulát és ezáltal a kis lakásokra vetett ki sokkal magasabb emelést, mint a nagyokra? Eddig három emelés során mindig fordítva volt ez. Így nem lehet folytatni. Ez nem vezet eredményre, nem segíti elő a bér-lakások építését, hiszen teljesen irredális ára lenne a nagyobb lakásoknak. A nagyvárosok kis lakástulajdonosai szinte ingyen laktak, bár közülük igen sokan megdagadtak és megengedhettek maguknak, hogy reálisabb összeggel járuljanak hozzá ahhoz az erőfeszítéshez, amely minden nagyvárosban folyik és a bér-lakások építése érdekében és a tatarozások végrehajtásáért. Az alacsony házbérekre való hivatkozással ugyanis a háztu-

Fordított progresszivitás a lakbérék megállapításában

— A kisebb lakások bérét jobban emelik, mint a nagyokét —

A Ráve-bizottság, mely hosszú évek óta a bér-lakások házbérének megállapítását végzi, újajta elképzeléseket kíván három év leforgása alatt fokozatosan megvalósítani. Úgy mondják, hogy a reális helyzetből kell kiindulni és meg kell történni azt a sok éve uralkodó egészségtelen és talán sehol sem létező helyzetet, hogy a lakók védelmét minden körülmény figyelembe vétele nélkül a lakásokon kívül hagyásával végzik. Igenis, nem annak kell lenni a kiindulópontnak, hogy minél nagyobb egy lakás, annál magasabb béréket mérjenek szobánként rája, mert bizonyos esetekben teljesen elvesztjük a realitást a megállapításra kerülő bér.

Az sem helyes, hogy akik kis bér-lakásokban laknak nagyvárosok szívében, tehát élvezik a nagyváros minden kényelmét, olyan fokú védelemben részesüljenek, amiben más vidéki lakók nem részesülhetnek, ami nem juttat osztályrészül egy új olénak, vagy egy olyan kiváló szakembernek, akit sikerült külföldről elhozatnunk, illetve megpernyenni annak, hogy itt éljen, itt dolgozzék.

A Ráve-bizottság koncepciója röviden: meg kell fordítani a gulát. A legnagyobb arányú emelést az egyzobás bér-lakások új házbérének megállapításánál kell eszközölni, majd a másfél, kettő, kettő és fél szobás lakások szobák szerinti bére csökkenő tendenciával következik.

Az elképzelés szerint, függetlenül a szobák nagyságától, az egyzobás bér-lakások lakbérét az elkövetkező három év során fokozatosan a mai 15 fontos bértől 42 fontra kell felemleni. A másfél szobás lakások lakbérét 25,50-ról három éven át és három esetben történő emelést után 63 fontban kell megállapítani. A kétszobás bér-lakások a mai 41 fontról 84 fontra emelkednek, míg a kettő és fél szobás lakások mai 58,75 fontos bére három év alatt 105 fontra emelkedne.

A háromszobás lakás a mai 81 fontról 126 fontra, a három és fél szobás lakás a mai 99,75 fontról 147 fontra, a négyzobás lakás pedig a mai 168 fontról 252 fontra emelkedne.

Ez azt jelenti, hogy míg az egyzobás lakások bérenek emelkedése három év leforgása alatt 180 százalékos lenne, addig a másfél szobás 147 százalékos, a kétszobás 105 százalékos, a háromszobás 55 százalékos, a négyzobás pedig mindössze 19 százalékos.

Ami a kulcsponzt illeti: a Ráve-bizottság méltányosnak találja, hogy az első 15 évben a bér-lakások megállapított házbérének csak a felét fizesse és ezzel is amortizálja a lakásba történt bemenéskor lefizetett összeget.

Mi az oka annak, hogy a Ráve-bizottság megfordította a gulát és ezáltal a kis lakásokra vetett ki sokkal magasabb emelést, mint a nagyokra? Eddig három emelés során mindig fordítva volt ez. Így nem lehet folytatni. Ez nem vezet eredményre, nem segíti elő a bér-lakások építését, hiszen teljesen irredális ára lenne a nagyobb lakásoknak. A nagyvárosok kis lakástulajdonosai szinte ingyen laktak, bár közülük igen sokan megdagadtak és megengedhettek maguknak, hogy reálisabb összeggel járuljanak hozzá ahhoz az erőfeszítéshez, amely minden nagyvárosban folyik és a bér-lakások építése érdekében és a tatarozások végrehajtásáért. Az alacsony házbérekre való hivatkozással ugyanis a háztu-

lajdonosok visszatartásának minden olyan felhívást, hogy távozzák házaikat. Különösen a vállalkosságra vonatkozik ez, akik a lakásrendelet a legközvetlenebbül érint. Vannak milliomosok, vagy nagyjövendelmű emberek akik harminc év óta megosztják a másfél, kétszobás lakásokat, a környéket és semmi pénzért nem költöznek el otthon. Ezeknek valamiféle jutalom jár ezért? Ugyanakkor sok gyermekes családok elfoglalnak nagy lakásokat és bizonyos mértékű megterhelésnek, amelyek jók hárulnak. Büntetés nélkül?

Ráve-bizottság méltányosnak találja, hogy az első 15 évben a bér-lakások megállapított házbérének csak a felét fizesse és ezzel is amortizálja a lakásba történt bemenéskor lefizetett összeget.

Mi az oka annak, hogy a Ráve-bizottság megfordította a gulát és ezáltal a kis lakásokra vetett ki sokkal magasabb emelést, mint a nagyokra? Eddig három emelés során mindig fordítva volt ez. Így nem lehet folytatni. Ez nem vezet eredményre, nem segíti elő a bér-lakások építését, hiszen teljesen irredális ára lenne a nagyobb lakásoknak. A nagyvárosok kis lakástulajdonosai szinte ingyen laktak, bár közülük igen sokan megdagadtak és megengedhettek maguknak, hogy reálisabb összeggel járuljanak hozzá ahhoz az erőfeszítéshez, amely minden nagyvárosban folyik és a bér-lakások építése érdekében és a tatarozások végrehajtásáért. Az alacsony házbérekre való hivatkozással ugyanis a háztu-

lajdonosok visszatartásának minden olyan felhívást, hogy távozzák házaikat. Különösen a vállalkosságra vonatkozik ez, akik a lakásrendelet a legközvetlenebbül érint. Vannak milliomosok, vagy nagyjövendelmű emberek akik harminc év óta megosztják a másfél, kétszobás lakásokat, a környéket és semmi pénzért nem költöznek el otthon. Ezeknek valamiféle jutalom jár ezért? Ugyanakkor sok gyermekes családok elfoglalnak nagy lakásokat és bizonyos mértékű megterhelésnek, amelyek jók hárulnak. Büntetés nélkül?

KÖZGAZDASÁGI HIREK

A fekete piacon a dollár 3,73, az arany kg-ja 5450, az Edward-arány 46,50, a George-tallér pedig 45,50 fontért cserélt gazdát.

S. Aser tel-avivi törvényszéki bíró ítéletében megállapította, hogy könyvvizetésre nem kötelezettek is bejelenthetik veszteségeiket és azokat az adóhivataloknak figyelembe kell venniük. Egy tisztító, aki társasviszonyban volt valakielőtt bejelentett, hogy társa csődöt mondott és így minden adóssága az ő nyakába szakadt. Kérte a bíróságot, hogy bár könyvvizetésre nem volt kötelezve, ismeresse el az adóhivatalnak a rászakartott veszteséget. A bíró ilyen értelemben precedens teremtett ítéletével.

A tel-avivi Hilton szálloda-ban megrendezett értekezleten kettőszáz biztosítási ügynök előtt ismertette Viktor Friedmann, a Hádár biztosítótársaság vezérigazgatója, hogy elnöke vezetik be a televízió készülékek biztosítását. Ennek érdekében megkérte a kellő intézkedéseket arra, hogy kellő mérnöki apparátus álljon rendelkezésükre.

Az Amidar vállalat adminisztrációs apparátusát újraszervezik. A cél: kifizetődésbe tenni a bér-lakások részére nyújtott szolgáltatásokat és a tisztviselő kar egy részének elbocsátásával csökkenteni az adminisztrációs fordított kiadásokat.

Huszonyolc régi postai alkalmazott — köztük sok olyan, aki a mandatárius idők elején kezdte el munkáját a postán — nyugdíjba vonult. A miniszter és a helyettese becsusztatta ünnepélyesen a veterán postásokat és kérte meg őket arra, hogy folytassák közzételt munkájukat, tartssanak lépést az ország életével.

Az engedélyhivatalok negyven ezer személy részére küldték ki a napokban a megújított hajtási igazolványokat. Ezuttal

Az engedélyhivatalok negyven ezer személy részére küldték ki a napokban a megújított hajtási igazolványokat. Ezuttal

A FEJLESZTÉSI KÖTVÉNYEK BŐL SZÁRMAZÓ BEVÉTELEK SZÉTOSZTÁSA

1968-ban 130 millió dollár mozgósították Amerikában izraeli fejlesztési célokra. Ezt a munkát a „Mifal Milve Hácmat Uputuach” végezte el. Az összeg felosztásáról dr. J. Schwarz a szervezet elnöke tartott beszámolót. E beszámoló-ból kiténik, hogy sikun és lakásépítésre 30,5 millió dollárt fordítottak, mezőgazdasági és öntözési célokra 16,5 milliót, iparfejlesztésre 15, középületek emelésére 11,5, bányászatra 9,4, közlekedésre 9,4, országtalra 5,5 erőművel építésre 3,3, míg más különböző célra, így a töb-

bi között turisztikára, olajfeltárássra, olajvezeték lefektetésére pedig 14,4 millió dollár összeget juttattak.

Dr. Schwarz megjegyezte, hogy a fejlesztési kölcsönök legjelentősebb eredményeket a Bonds kötvények terjesztésével érte el.

Az amerikai behozatal és a kivitel helyzetét boncolgatva megállapította, hogy Izrael ténki árut hozott be Amerikából, míg az odairányuló kivitel 256 millió dollár volt.

SZERELEM ELSŐ LÁTÁSRA

Már a lakás tervébe bele fog szeretni. Van benne minden. Szép környék, ízlése szerinti lakások és a legkedvezőbb vásárlási feltételek: Ez csak nálunk:

BÁDER-DUGÁRI & CO., LTD.

NATANJA • Smuél Hánáciv 5 • Tel. 3487

FIATAL PÁROKNAK

Megkezdődött a feliratkozás a Bialik utca, Szdérot Weizmann, Szdérot Benjáminon épülő házakba.

LUXUSLAKÁSOK • IRODÁK • ÜZLETEK

1969 má

TÖ

Mose Sa
A kecskem
tációnak ör
szakát: 194
a zsidó ma
jovet — az
országok akk
hol az ügy
éjszaka (ter
a száraz az
radni? San
sikerült me
— írja — a
ka visszat
amely legto
a két fű.
maradt”.)
„Sana” I
sami könyv
duzasában
késztől lelk
ostoba volta
ni, mi törté
és feltűn
galmivel k
keresné a
„Meg a sz
miért szokt
Auschwitzr
semmisítő t
hallott soha
koncentráci
De vegyí
daját.
Jak Sánd
könyvében
penti leírja
pódot a va
bat. A vag
szélt Szor
mek. Későb
den onánit
Jak Sánd
nagy számv
diánk, — ír
tunk abban,
mentörök m
Tevédünk
tűnk gyáva
kellett volna
bennem —
tosan azért
nem volt i
érem, hogy
szántabb va
otthonaikat
nem ordított
mód az el
egyetlen fel
het, hogy so
hogy megíté
embert nem
nyire is gyilk
Idézhethet
ba a visszae
és tanuvallo
onvád és a
a lelkiismer
problémájáv

Ezer év
miért viselk
azt követő
úgy, ahogy
zas, hiszen r
mulást, az el
tulását és a
nyos: a má
szak ugyana
német mo
a március 1
Emlékszer
rún fordulta
ahol gyűlt
ció. 1944 ja
összehívott
sain. De so
volna a ter
ha a német
Mi történi
csillag, a ge
Leikilég
tősegre.

A HUSZONÖTÖDIK ÉVFORDULÓ

TÖRTÉNELMI REVIZIÓ

— A nyugati világ nem-zsidó történelmtudósai új és pozitív megvilágításba helyezik az európai zsidóság véskorszaki magatartását

Írta: SCHON DEZSO

Mose Sandbergert bántja a lelkiismeret. A menekült születési, ma országos repulánsok öröndő közzéadás felidéző egy éjszakai 1944 novemberében történt, amikor a zsidó munkaszolgálatot — Magyarországról — az osztrák határ felé terelték. Az emberek akkor már a nyomukban voltak, néha az ügyüket is tisztán hallották. Az egyik éjszaka (természetesen, még magyar földön) a maradvány vitaközött: „szóki, vagy maradvány?” Sandberg elkezdte a szöveget és — akitől meggyőző a századot, „Azóta is — írja — gyakran jut eszembe az az éjszaka, visszaemlékszem ostoba beszédemre, amely legutóbb bajtársam halálát okozta. Az a két fiú, aki mégis megszökött, életben maradt.”

„Sana Ito kék” (Egy végtelen estendő) című könyvében, amely a Jád Vásem gondolatában jelent meg, Mose Sandberg elbeszéli lelki szándékát. „Tényleg annyira ostoba voltam, hogy nem akartam észrevenni, mi történik körülöttem? Vagy gyáva voltam és féltem a szökéstől? Talán a többieknek volt ostoba, vak és gyáva?” Majd valamivel később, mintha gyötört kérdésekre keresné a választ, Sandberg így folytatja: „Még a szökevények sem gondoltak arra, hogy szökjék. Senki közülük nem tudott Auschwitzról, Dachauról és a többi megsemmisítő táborról. Senki közülük nem hallott soha a gázkamrákról és a német koncentrációs táborok elő-halottjairól.”

De végül az onvádnak egy másik példáját. „Jak Sándor „Ember a magyan” című könyvében (Tancsics Könyvtár, Budapest) írja azt a pillanatot, amikor rácsa mögött a vagonjót és elindult a halálvonal felé. „A vagonban — írja — senki sem beszél. Szorongó arcok, kétérdő, riadozó szemek. Később, az éj sötétjében elvesz minden önámítás, hiú reménykedés.”

Jak Sándor ott, a vagonban készíti el nagy szándékát. „Eddig az volt a tragédiánk, — írja, — hogy naivul hittünk. Hittünk abban, hogy nálunk mindez lehetetlen, megőrök majd az emberek jóérzésén, eszén. Tévhitünk és most lehet, elűntünkkel fizetünk gyáva hiszékenységnéért. Ellenállni kellett volna! Miért csak most vetődik fel bennem — először ez a gondolat? . . . Biztosan azért, mert amikor lehetett volna, nem volt hozzá bátorságom. Most, amikor érzem, hogy elűntek a semmibe vész, elszámadtabb vagyok . . . Ha nem hagyjuk el otthonunkat, ha nem vagyunk németek, hanem ordítottunk? Csak most érzem, lett volna mód az ellenállásra, még akkor is, ha egyetlen fegyverünk a nyomorúság . . . Lehet, hogy sokat agyonlőnek közülünk, lehet hogy megtörednek, de száz- és százszor embert nem öldöthettek volna le, bármennyire is gyilkosok . . .”

Ízhetőnek bőségesen könyvekből, továbbá a visszaemlékezések, újságcikkek, levelek és tanuvalomások ezreiből. Tény, hogy az óvad és a késői bánat, az önvizsgálat és a lelkiismeretfurdalás jellemzi a március 19. problémájával szembenző magyar zsidót.

Ezer év múlva is fognak vitaközni azon, miért viselkedett 1944 március 19-én és az azt követő napokban a magyar zsidóság úgy, ahogy viselkedett? Az ezer év nem tiszta, hiszen ma is átéljük az egyiptomi kivonulást, az első és a második Templom pusztulását és a középkori gezerákat. Egy bizonyos a március 19-ike előtti és utáni időszak ugyanannak az éremnek két oldala. A német megszállás utáni magatartásunkat a március 19-ike előtti idők determinálták. Eléleksem, a németek bevonulásától sűrűn fordultam meg mindazokon a helyeken, ahol gyúlt a hír, a hang, a zsidó információ. 1944 januárjában résztvettem a Pestre összehívott cionista konferencia tanácskozáson. De sosem hallottam, hogy felvetődött volna a terv: mi történik abban az esetben, ha a németek megszállják Magyarországot? Mi történik abban az esetben, ha jön a csallag, a gettó, a vagon?

Lelkileg sem készültünk fel erre a lehetőségre.

Illuzórikus dolog annak boncolgatása, hogyan alakult volna a magyar zsidóság sorsa, ha nem eskü fatalis tevédekéldőzötávát. Kar latorgatni a lehetőségeket, amúgy is mindegy hibával volt, mert a magyar zsidóságban nem ált a katasztrófa tudata. — Marcus 19-én, amikor kiűtött a tüz, hiába is akart volna oltani; nem volt se vize, se felszerelés, se gyakorlott tűzoltó gárdája. De miért beszélünk a víz, a felszerelés, a tűzoltók hiányáról, amikor magát a gyilkos, pusztító tüzet sem láttuk meg?

Március 19-ike után a magyar zsidóságban senki sem segíthetett. Ertjük ezalatt, hogy zsidó tényező nem segíthetett. Se OMZSA, se Partfogó Iroda, se Ortodox Központi Iroda, se Cionista Mentőbizottság, se Palestina Hivatal. Egyeseket lehetett ugyan menteni, de kollektív mentőakcióról szó sem lehetett. A magyar zsidóság, mint kollektív, éppen azért, mert éveken át nem élt benne a katasztrófa tudata, március 19-ike után is a lojalitás, a törvényszerűsége alapján állott, ezért lelkileg nem is volt hajlandó bármilyen mentőtervet magáévá tenni.

Az onányargatáson túlmenően, a 25-ik évforduló alkalmából szélesebb perspektívából is érdemes megvizsgálni a hozzáállás kérdését. A hivatalos Magyarország az első években igen egyszerűen oldotta meg a kérdést: a felelősséget egyszerűen a régi rendszerre hárította. A fasiztáakra, a náciakra, a nyilasokra. Mindennek a régi rendszer az oka és minthogy az a rendszer megbukott, a számla kiegyenlített. Nincs felelőség, nincs tartozás.

Ugy látszik azonban, hogy Pesten sem képesek megbirkózni a múlttal (vagy ahogy Németországban nevezik ezt: Bewältigung der Vergangenheit), ezért hozzáfogtak a szerencsemosdatáshoz. Mentik a régi rendszert, a Sztójai-kormányt, Endre Lászlót és Bakyt és a többieket. Kisütöttek, hogy a magyar zsidóság katasztrófáját kizárólag a németek a felelősök. Az elmélet magya: a németek Magyarországon erőszakot tettek, a magyar rendszert szerveknek a megszállás első órájától kezdve a német megszállók utasításait kellett végrehajtaniuk.

Budapestben ma azt magyarázzák, hogy a deportálást tulajdonképpen két tényező indította: a németek és a zsidók. A zsidó közéletiek lefoglalása után a Gestapo tisztjei közvetlen érintkezésbe léptek a hitközség vezetőivel. — Így Budapestben március 20-án a hitközség Sip-utcai székházában megjelent két Gestapo-tiszt és az összegyűlt zsidó vezetőkkel először szoban közölték parancsaikat, majd ugyanezeket minden egyes résztvevőnek — német nyelven — írásban is átadták. Természetes, hogy a zsidók a parancsokat végrehajtották, azaz — együttműködtek a németekkel. Csak éppen azt nem írják meg, hogy a zsidók sürgetésére fogtak hozzá a deportáláshoz . . .

Elszomorító, hogy ezt a gyalázatos munkát zsidók végzik. A történelmhamisítók élén dr. Karsai Elek áll, aki régebbi munkáival jó nevet és megbecsülést szerzett. Dr. Karsai szerkesztette és bevezető tanulmánnyal ellátta a munkaszolgálatra vonatkozó kétoldaltos dokumentum-gyűjteményt, amely „Fegyvertelen álltak az aknamezőkön . . .” címmel jelent meg. Ugyancsak az ő szerkesztésében jelent meg „Vádirat a náciizmus ellen” címmel egy kétkötetes mű, amely a magyarországi zsidóüldözés számos értékes dokumentumát tartalmazza.

Auschwitz tanulsága

Rauschnig, a danzigi szenátusnak a náciokból elég hamar kiábrándult és külföldre szökött elnöke, a New Yorkban megjelent The Voice of Destruction című könyvében írja, hogy Hitler egy alkalommal azt magyarázta:

— Ki kell dolgoznunk az elnéptelénítés technikáját. Ha megkerdezi tőlem: mit nevezek elnéptelénítésnek, nyíltan megmondom, hogy egész faji egységek kiküszöbölésére gondolok. Ezt akarom keresztül vinni, ez a feladatom durva vonásokban. A természet kegyetlen, tehát mi is kegyetlenek lehetünk . . . Jogom van megsemmisíteni az alacsonyabbrendű fajok rovarokként száporodó millióit.

A hitleri „elnéptelénítéshez” módszeres tömeggyilkosságra volt szükség. Ezért állították fel a náciok az áldozatok összegyűjtéséhez szükséges táborokat és a kiválogatottakat megsemmisítő halálgyárakat.

AUSCHWITZ — AZ ELSŐ HELYEN

A legborzalmasabb halálgyárak között is első helyen állt Auschwitz, a magyar zsidóság nagy temetője. Hoss, az auschwitzi tábor parancsnoka, a következőket mondotta a tábor keletkezéséről a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék előtt:

— 1941 nyarán parancsot kaptam Himmlertől, az SS birodalmi vezetőjétől. Szokott röviddel — nem tudom szó szerint megismételni, — követelem velem, hogy a Führer utasította: hozzá kell fogni a zsidó kérdés végleges rendezéséhez. Nekünk az SS-nek kell végrehajtanunk ezt a rendelkezést. — Amig Auschwitz parancsnoka voltam, 2,5 millió embert vezettek ki és 500 ezer pusztult el járványoktól, éhségtől. Ez

A HALÁLGYÁR MŰKÖDÉSE

A háború után lefolytatott vizsgálatok megállapították, hogy az auschwitzi táborban gázkamrák, égetőkamnák, boncolóosztályok és laboratóriumok is voltak. A németek a gázkamrákat „különleges rendeltetésű fürdők”-nek nevezték. A bejáratú ajtókon ez a felírás állott: „Fertőtlenítő”. Egy másik ajtó: „Bejárat a fürdőbe”. A kivégzésre kiszemelt emberek illy módon többnyire gyantulnan léptek a „Fertőtlenítő” felíratú helyiségbe, ott levetköztek, majd a különleges rendeltetésű „Fürdő”-be, vagyis a gázkamrába hajtották őket, ahol aztán Cyklon-B-nek nevezett mérgezőanyaggal végeztek velük.

Auschwitz volt rabjainak nemzetközi szövetsége a felzárkózás után kiáltványt intézett a világhoz. Ebből ragadjuk ki ezeket a sorokat:

„A zsidók elképzelhetetlen tömeget zárosztották el, ahányszor transport érkezett valamely országból: Franciaországból, Belgiumból, Hollandiából, Görögországból, Olaszországból, Magyarországról, Csehszlovákiából, Németországból, Lengyelországból, a Szovjetunióból, Norvégiából s máshonnan. Azoknak, akik megérkeztek, el kellett vonulniuk az SS tábortól orvos és az SS táborparancsnok előtt. Ezek újjakkal jobbra, vagy balra mutattak. A bal oldal a gázhalált jelentette. Az 1500 személyes transportokból 1200—1300 ember rögtön a gázkamrába került. A munkára küldött emberek aránya ritkán volt valamivel nagyobb. Gyakran megtörtént, hogy Mengele és Thilo SS-orvosok a „selekciónál” vidám melódiát fűzöltek. Az elgázosi társra kijelölt zsidóknak a gázkamra előtt le kellett vetkőzniük, azután ostorokkal kerget-

Mi, különböző nemzetiségű megmenekült rabok, majdnem tízezeren, kérjük, hogy a hitleristák gaztettei ne maradjanak büntetlenül.”

Nincs olyan magyar zsidó család, amelynek ne lenne egy-két auschwitzi halottja. Nincs olyan maradvék-zsidó, aki ne siratná Auschwitzban elpusztult közeli, vagy távoli rokonát.

IZRAEL ÁLLAMA — AZ EGVEDÜLI JOVÁTETEL

A véskorszak után világszerte részvét nyilvánult meg a maradvék-zsidóság iránt, s ebben a részvétben jó adag büntudat is volt. Reméljük akkor, hogy az antiszemitizmus örökre megszűnt. De csakhamar tapasztalunk kellett, hogy a zsidógyűlölet éppen ott ütötte fel a fejét, ahol legkevésbé volt várható: a szocialista országokban. Több mint egy negyedik évszázaddal a varsói gettózárlás után (ma ismét és most már véglegesen) zsidótlanítják Lengyelországot, amelynek földjén több mint ezer éven át éltek és dolgoztak, harcoltak és alkottak a zsidók. A magyar zsidóság zöme levonta Auschwitz tanulságát — és tudta, hogy temetőben nem lehet új életet kezdeni Auschwitzra csak egyetlen választ lehet: hogy a zsidó nép saját ősi földjén építse fel a maga országát, teremtsen meg a maga életlehetőségeit, s fegyverrel a kézben védje meg hazáját minden külső ellenséggel szemben.

Kétségtelen, hogy Auschwitz nélkül 1948-ban nem került volna sor a független zsidó állam felállítására. Az is kétségtelen, hogy Auschwitz-tudat nélkül az izraeli katonáknak nem harcolna úgy, ahogy harcol.

Izrael állam a mi egyetlen jóvátételünk. Ez az igazi kártérítés. Elsősorban a mi generációnknak, melyet megőrtak és megaláztak. Mi tudjuk igazán értékelni: mit jelent az, szabad polgárnak lenni egyenes gerinccel és felemelt fővel járni. Milyen boldogító tudat, hogy gyermekeink — a világ legtehetősebb és legbátrabb katonái — fegyverrel a kézben és sikeresen védik meg a zsidó népet hazáját.

A gyászos, március 19-iki dátum negyedévszázados fordulója örömmel és elégettellettel regisztráljuk ezt a tényt.

A MAGYAR ZSIDÓSÁG VESZTESÉGE

A Zsidó Világkongresszus statisztikai osztályának magyar részlege a magyar zsidóság veszteségét a véskorszak idején 569.507 főre teszi.

A kimutatás éles határvonalat húz az 1944 március 19-ike előtti és utáni korszakok között. A március 19-ike előtti üldözések 63.000 áldozatot követeltek, köztük 42.000 munkaszolgálatost, körülbelül 20.000 zsidót deportáltak 1941 nyarán és ezeket Kámenec-Podolsk környékén gyilkolták le. Mintegy 1.000 zsidót öltek meg 1942 januárjában a hírhedt újvidéki razzia során.

A Zsidó Világkongresszus statisztikája körülbelül 5.000-re becsüli azoknak a zsidóknak a számát, akik Magyarországról időben elmenekültek.

A deportáltakból a különböző táborokban 116.500 zsidót szabadítottak fel. További 139.000 zsidó maradt Magyarországon (beleértve 124.000 főt Budapestben), így körülbelül 255.000 magyarországi zsidó élte túl a második világháborút.

KISTARCSA

A magyarországi vézskorszak egy fejezete, amely még mindig bírói fórumokat foglalkoztat

Írta: Dr. MARTON LAJOS

A magyarországi vézskorszak elég terjedelmes. Persze, komoly összefoglalásra még alig kerülhet sor. Sok minden további tanulmányt igényel, s néhány kialakult álláspontot újól kell értékelni. A vonatkozó irattárak meg szolálatása még nem történt meg kielégítően. Különösképpen Magyarországon, s éppen Izraelben is sok olyan írat lappang, amelyek egy és más dologra új fényt vetnének. A legtöbb alapvető kérdést azonban már legalább is érintettek emlékiratok, cikkek, tanulmányok, bírói ítéletek, — magyarul, héberül és más nyelveken. Bírói fórumot lényegében véve egy ügy foglalkoztat most is huszontöt esztendővel az ügy közepontjában álló esemény lezárása után. Ezt az ügyet Kistarcsa néven ismerik Magyarországon határain kívül is, ügyészek, bírák, védők és a vézskorszakkal foglalkozó történészek.

FRANKFURTBAN ÚJ PER INDUL

Hermann Krumej és Otto Hunsche SS tiszt ellen Frankfurtban 1968 június 11-én új per indult. Mindkettőjük már régebben is bíróság elé állították, de a német bíróságok több nyíre új találták, hogy nem büntösök, vagy legalább is nem olyan mértékben, hogy komolyabb ítéletet lehetne hozni ellenük. Mindkét tiszt Eichmann törzskarához tartozott és büncselekményeik nagyrészt Magyarországon követték el. Krumej egy ízben öt évi börtönrre ítélték, de a vizsálati fogsággal az ítéletet kitöltötték. Aztán múlt évben valahogy mégis csak újabb eljárás indult Eichmann két magyarországi főmunkatársára ellen. A most folyó perben, ahogy arról az Új Kelet is beszámolt, több magyarországi és izraeli tanút hallgattak ki. Német bíróság kiküldött Tel-Avivban és Jeruzsálemben is hallgatott ki tanukat ez ügyben.

Ausztriában is függőben van egy ügy, amely nek vándoltja Franz Novák SS-tiszt, a budapesti Eichmann törzs szállítmányozási részlegének parancsnoka. Őt is felmentették már, de ő is újra bíróság elé kerül. Mindezekben a perekben központi szerepet tölt be a „Kistarcsa-ügy”, amely egyébként a jeruzsálemi Eichmann perit is foglalkoztatta.

TIZENKÉT KILOMÉTERRE BUDAPESTTŐL

Kistarcsa nevét több-kevesebb helyesírási hibával közlik héber és angol nyelvű könyvek, amelyek a vézskorszakkal foglalkoznak. Az 1970 végén megjelent Enciklopédia Judaica külön címszó alatt foglalkozik vele.

A zsidó világban elért nagy nevezettség nincs összefüggésben Kistarcsa késői és kis zsidó településével. A vézskorszak statisztikája szerint 1944-ben 88 zsidóból állott a hitközség. A Vajda zsigmond és Dr. Heller Imre szerkesztésében megjelent „Magyarországi zsinagógák albuma” a 183. oldalon, 432 szám alatt közli a szerény kis templomot, ahol a kistarcsai zsidók a két világháború közötti időben ájtatos kodtak. A községből kikerült híres rabbiakat, vagy zsidó tudósokat nem tartanak számon. Sok tájékozott magyarországi származású ember akad, aki azt sem tudja, hol fekszik Kistarcsa.

Jelenleg önálló tanácsú község a közigazgatási rajgja. Budapesttől északkeletre fekszik, s a fejlődő főváros mindinkább megközelelti terjeszkedésével. Járásközhelye Gödöllő, Endre László főszolgabírói birodalmának központja. Lakóinak száma meghaladja az ötzetet. Békés lakók ezek, akik, ha nem Budapestre járnak dolgozni, zöldséget termesztnek. A kistarcsai zöldborsó igen híres. Van fésűgyára és cserép-kályhaipara is. Aki vonaton akar Kistarcsára jutni, a Budapest-Kerepesi úton száll fel a vilamos vontatású helyiérdekre. Az igazságos Mátyás királyról szóló legendák világából ismert helyeken halad át a vonat. Rákosfalva ismert Sashalom következik, és a különös nevű „Cinkotai-Nagyicse” állomás. Mátyás királyi kitüntetett korcsmárosának emlékére. Aztán elér a vonat a valódi Cinkotára és Csömörre, hogy pontosan 34 perccel a kiindulás után megérkezzen Kistarcsára. Autón az utat sokkal hamarabb meg lehet tenni.

Kistarcsáról visszajutni a két világháború közötti időben jóval nehezebb volt. A vissza fel vezető utra csak hónapok, vagy évek múlán kerülhetett sor. 1944-ben pedig a „helyi-érdekű” vasutvonal kis állomása bekapcsológódt a világháborúba. Közvetlen járat indult Kistarcsáról Auschwitzba.

KISEGÍTŐ TOLONCHAZ

Kistarcsán a két világháború közötti időben hírhedt internálótábor működött. Mikor létesült, nem tudom. Kétségtelen, hogy nevét

II. Új Kelet 1969 III. 19.

a Horthy fasizmus idején rettegve emlegették jőzandéku emberek. Hivatalos neve: „A m. kir. rendőrség kistarcsai kiségitő tolonchaza”. Ez az elnevezés a többi között azt is jelentette, hogy amikor a budapesti központi toloncház megtelt, akkor Kistarcsára szállították a letartóztatottakat. Valójában azonban főként internálótábor volt. Előbb nem volt annyira hírhedt, mint például Hajmáskér, Zalaeger szeg, vagy Garany, de azért itt is emberek ezrei szenvedtek.

A tavaly Jeruzsálemben elhunyt Boros Sándor, aki 1944 nyarán, mint a Zsidó Népszavazati Egyesület megbízottja nagy odaadással igyekezett segíteni a Kistarcsán levőkön, kéresemre annakidején elmondta, hogy Kistarcsán az internáltak barakkokban voltak elhelyezve, valamivel jobb körülmények között, mint a budapesti toloncházban. A zsidó foglyok élemezését a Zsidó Tanács intézte. Az élelmet Budapestről teherautón szállították a táborba. A Tanács megbízottjaként értekes munkát fejtett ki érdekében dr. Bródi Sándor miskolci származású ügyvéd, aki néhány évvel ezelőtt Braziliában elhunyt. Az Eichmann perben és az egyik Novak perben tett vallomása fontos adatokat tartalmaz a Kistarcsa ügyről.

MÁRCIUS 19-ÉN

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

Sokak számára Kistarcsa március 19-én vált elvont fogalomból szomorú valósággá. Budapest német megszállása napján nyomban megkezdte tevékenységét az „Eichmann-törzs”, amely az azt megelőző napokban Ausztriában gyülekezett és várt ugrásra készen a bevonulásra. — Magyarország zsidóellenítésének lebonyolítására. Budapestben a felleg-meddig ti-tokban tartózkodó német náci előrszervek a Volksbund régen működő ötidik hadosztópa és a magyar államhatalom különböző szervei nyújtottak buzgó segítséget Eichmannéknek. Az első intézkedések közé tartozott a vasuti állomások, a repülőtér és a dunai hajóállomások ellenőrzése. Gyakorlatban ez azt jelentette, hogy a Budapestben tartózkodó vidéki zsidók nem térhettek vissza otthonaikba. Az állomásokon feltartóztatott az utazni szándékozókat és német — magyar hatóságok együttműködésével a toloncházba vitték őket. Innen később Kistarcsára kerültek. Hodosi Kovács Géza volt magyar detektiv, aki később Amerikába került, 1965 január 4-én Bor Sándornak Jeruzsálemben írt levelében elmondja, hogy 1944 nyarán a mátyásföldi rendőrség beosztottja volt. A rendőrközpontny ságot bombatalálatt érte és ezért hivatalát áthelyezték Kistarcsára. Ott az internálótábor közelében működött. Hodosi később beosztották magába az internálótáborba, ahol sok közbűntényes is volt, akiknél az internálást ki kellett vizságnálni. Hodosi állítólag megdöbbenéssel és meglepetéssel állapította meg, hogy az internáltak között sok a zsidó, akiknek a „javát részben mint ügyvédet, részben mint egyéb becsületes polgárembert” ismert. A tábor parancsnoka, a később ugyancsak Amerikába emigrált Vasdényei rendőrfelügyelő volt. Róla Boros előnyösen nyilatkozott, dr. Bródi pedig a jeruzsálemi Eichmann perben kijelentette, hogy sok zsidó neki központi életbenmaradását. Hodosi levelében visszamlékezésének érdekes részlete, hogy 1944 nyarán Rajk László is Kistarcsa foglya volt.

BERGEN-BELSEN

Ahol a katasztrófa első hiteles jegyzőkönyvét megírták

A háború utolsó szakaszában hatolt először a zsidó köztudatba az a szó, hogy Bergen-Belsen. A teljesség kedvéért: úgy írtak és úgy beszéltek róla, hogy Austauschlager Bergen-Belsen, vagyis bergeni-belsen cserétábor. Bergen-Belsenen keresztül jutott semleges svájci területre az a többszáz főnyi zsidó csoport, amelyről akkor is és azóta is olyan sok vitakoztak.

Belsen a német hadsereg kaszárnyavárosaként jött létre, de nem annak révén vált hírhedté. 1941-ben — három kilométernyire a kaszárnyavárosról — barakkbort építettek és megartották a főpróbát. 50 ezer orosz hadifoglyot zárták a táborba. Halálraéheztették őket. Négy hónap leforgása alatt elpusztult az 50 ezer ember. Egy háromholdnyi nagyságú területen ostrom jelzi, hogy „ezekben a községekben alussza álmát 50 ezer orosz katonát, akiket a hitleri Németország meggyil-

van, egy darab föld, ahol angol lobogó leng, amely az angol költő szavai szerint „for ever England”, örökké angol terület marad. A szabadság után megilletődéssel olvastam a Tim, a ' h n, a Rogger, meg a többi 19-20 éves angol fiúk sűrűlírátát, akik azért haltak meg, hogy Belsen felszabaduljon.

A kép, mely 1945 április 15-én a világ elé tárult, döbbenetes volt: 13 ezer temetetlen hulla feküdt szanaszét. A hullák nagy része oszlásnak indult, és ezért napokon keresztül óriási kotrógépekkel hányták a hullákat a 20—25 méter széles gödörbe. A világsajtó napokon keresztül Belsenről írt, a rádió Belsenről közölt híreket. Filmoperatőrök és fényképezők hadát mozgósították. Orvosok és ápolók önkéntesen a világ minden részéből Belsenbe siettek, hogy mentse az, ami még menthető. Belsen fogalom lett. A rémségek, a szörnyűségek, a leírhatatlan állapotok színonimája.

Belsen harmadszor is a világ érdeklődésének a reflektorfényébe került, amikor a belseni per folyt le Lüneburgban, egy Belsen mellett kisvárosban, egy katonai törvényszék előtt.

A világ már azelőtt is tudta, hogy a németek elpusztítottak hat millió zsidót. De az aktaszéri bizonyítékok hiányoztak.

Heteken keresztül állott a bírók előtt Kramer, vagy ahogyan a sajtó titulálta, a „belseni rém” — a legközelebbi munkatársával, az erdélyi származású dr. Kleinnel és Irma Grese-vel és szárazon, tárgyilagosan beszámoltak a belseni és az auschwitzi üzemletről. A belseni garnitúra ugyanis azelőtt — Auschwitzban működött és csak akkor tették át székhelyüket Belsenbe, amikor az orosz csapatok Auschwitzhoz közeledtek.

A tárgyalások során elmondották, hogyan érkeztek meg a deportációs vonatok, ki végezte a szelektációt, milyen utasítások és milyen elvek alapján végezték a szelektációt, hová irányították a kizsákmált csoportokat, hogyan vetkőztették le az embereket, milyen létszámú csoportok voltak, hogyan hajtották be azokat a gázkamrába, milyen minőségű gázt használtak és milyen nagy mennyiséget, ki végezte a gázosítást, ki figyelte az eredményt a kémlelőlyukon, hány percig tartott egy-egy művelet, hogyan takarították el a holttesteket, hogyan mosták fel a gázkamrákat és milyen időközben következett egy-egy további csoport.

Vallottak a fűszereplők és vallott néhány, azután rendezték be szablyszerű KZ-nek. Az a véletlen folytán életbenmaradt áldozat. He-

BERGEN-BELSENI MÁRTIROK EMLÉKMŰVE
A zsidó brigád katonája az emlékműnél.

kolt”. Az oszlopon fehér márványszobor, mezítláb oszlop nő siratja a fiatal férfias erőt, melyet barbár módon pusztítottak el.

Két évig állott üresen a barakkbort. Csak azután rendezték be szablyszerű KZ-nek. Az a véletlen folytán életbenmaradt áldozat. He-

ALIJJAZNAK A BERGEN-BELSENI GYEREKEK
Egy évvel a szabadság után, 1946 tavaszán indult el az első gyermek-alijja a belseni peronról.

akkori terveknek megfelelően krematóriumot is építettek hozzá és ebben az időben hozták Belsenbe az első zsidó csoportokat. Magáról Belsenről 1945. április 15-ikén hullott le a lepel, amikor az angol csapatok heves harcok után elfoglalták a tábor. A harcok nem magában Belsenben folytak, hanem Belsenből északra, néhány kilométernyi távolságban, a solti szakszón. Napokon keresztül döngögték az ágyuk és sok tizezer, kihézt ember lélegzetvisszafojtva várta a fejleményeket.

Belsen mellett nagy angol katonai temető

SASDI SANDOR:

LEVÉL ANYÁMTÓL

... És az se baj, hogy nem tudtál magadnak új félkabátot venni. Arra a régi sötétszürkére még én varrtam a két alsó gombot és — emlékszel? — a kifosztott ujjá szelét én szegtem be szürke selyemzsinórral. Nagyon meg voltál elégedve akkor, de megmondhatod magad is, hogy az inged gallérját se tudta senki olyan simára kivasalni, mint én. „A mama igen, az érti” — mondtad és rátedtetted a kezedet az én kezemre. Az ne fájjon, hogy egyszer-egyszer hangosan rámszóltál, tudtam, hogy utána mindjárt megbánod és az is igaz, hogy én is követtem el olykor hibát. Bizonyos, hogy mindig szerettem a ruháddal, fehéreművel bajlódni, kiváltképpen amikor távol voltál hazulról. Ha javítottam a holmidat, elfeledtem a távolságot. Most is elő-előveszem a foltzsalókát, de legfőbb ször a fodrosgallérú kisinged akad a kezembe, nagyanyád slingelte cakkosra, az elejére négylevelű lóherét himzett, a lilavirágos nagy szűrt köntyved is sorkerült, meg aztán a molnárszürke nadrágod, az első nadrágod, Gyula bátyád küldte Pozsonyból, olyan szép bolhós volt a szövete, dicsértük, de te semmiképpen se akartad viselni, „szur” — mondtad — egyre csak a szoknyádért sirtál és ezt a kisgyerekes, zöpögő sírát jól hallom most is, pedig tudom, hogy férfi lettél, feleséges ember, reggelenként köhécelsz, nehezen tudsz lépedet jární, sokszor szédülsz, baj van a sziveddel és kérek: vedd be naponta rendesen a háromszor hús csepp Mycfortot, a nevet is tudom az orvoságodnak, talán nem is vagyok olyan messze tőled látom testeden a csunya sérülések nyomát, tudom, melyiket okozta a botozó todtista, akit „sakál”-nak hívtatok, melyiket a puskatus, melyiket Oberschaafhuber Hubert rugása, sokszor látom a lehulló könnyeidet fiam, nem akarom, hogy miattunk sírj, mi mindhárom jól vagyunk már és a többiek is, az a sok-sok, akiket szeretél, akikkel rólad beszélgettünk: bevalom, titokban várlak, de erről senkinek nem

szólok, úgy várlak, mint szombaton esténkénél amikor talán el sem indult még a pécsi vonat, de én már megterítettem az asztalt, felraktam a tányért, az evőeszközt, sokszor oda-szaladtam a tűzhelyhez, hogy elég meleg lesz-e az étel, felbontottam az ágyadat, tudtam hogyan kell eligazítani a nagyvankost és a kacsit, halkán mondom ki magamban most is „jón a fiam” és Isten bölint. Isten szemé olyan virágosan kék, mint a nagyapádé, Isten azt mondta egyszer, amikor közöttünk a legbátrabb felkérdezte: „Nem én akartam a szörnyűséget, ember csinálta az emberrel...” Pedig egyszer én is Őt okoltam. Akkor még bíztam benne, amikor szorongtam a vagonban, dagadt lábam fájt, szomjaztunk, éhezünk is, de vigasztaltam a testvéredet: „ISTEN SEGITENI FOG”. Akkor is hittem ezt, amikor lökdöstek és szidtak bennünket, jaj, alig tudtam már menni, szegyeltem a meztelenségemet, de hát furdót ígértél és láttam is a feliratot: „Waschraum”. Hazudtak nekünk „gáz” — kiabáltak ezren, lehet, hogy mást kiabáltak, én titeket akartam gondolni, de Isten vádoltam, Őt okoltam, de most már saját szájából hallottam: „...Ember csinálta az emberrel”, majd egyszer sok más mindent is elmondunk egymásnak, úgy, mint akkor, amikor megjöttél a szombatesti vonattal, mennyit tudtunk kérdezni és felelni olyan sok minden történt egy hét alatt, reggel sem fogtunk volna ki a szóból. Itt — ezt már most elmondom neked — mindig reggel van, aranylók napkelte, sárga a fénylés, mint a gyertyáké a szalmafedeles templomban, ahová nagyünnepeken imádkozni jártunk... Vigyázz magadra, fiam, könnyen meghúlsz, ha elmész hazulról, vedd fel a pullovert, amelyet a nővéred kötött és a bordószínű sál... tudom, Dachauban elvettek tőled, kár, hogy annyira könnyűvé vált a németek, hiszen nemcsak a bordószínű sál meleg... Apád és testvéred is csókolat.”

GRÉDA JÓZSEF VERSEI

AZ ÖLDÖKLÉS ÉVEIBŐL

Gréda József költő és műfordító 1911-ben született Nagyváradon. — 1961-ben alijázott, azóta az Új Keletben jelent meg három regényfordítása és számos héberből átültetett versfordítása. A közeljövőben lát napvilágot „Izraeli költők” című héber költők antológiája.

Itt közölt verseit a „Fogózz a semmibe” című, légerben fogant, 45-ös kötetéből vettük át. Amikor a jeruzsálemi Kuk-intézet 1954-ben összegyűjtötte a kétnyelvű kiadásban közölte a vézskorszak költészetét eredetiben és héberül, a magyar költészetet e kötetben Gréda József versei képviselték Avigdor Háméiri fordításában.

KRUMPLI

Krumpli, édes krumpli, omlás burgonya, szegény ember étke, méze, mákonya, hogy' lestük ebédnél, hogy a lé alatt tányérunk alján hány krumpliszem maradt!

Mit tudod te azt, te jóllakott henyé, mily édes tud lenni a főtt gesztenye, ha izét az ches egy tányér teli porhanyóra megfőtt krumpliban lell!

Pirosra sült krumpli, parázs burgonya, illatodban a rab távol otthona, fűzben tünt feli szék esték íze, kérdi a számozott: jobb jövőt hisz-e?

Hisz. Mert rajta látni: mélyben nő a dac. Az, ami fent látszik, nem mind fontos az. Lám, fent a te zöld, mint a többi gaz, s lent nő a gyümölcs. meg: eltétfő s igaz! Buzlau, 1944 telén.

FORDITVA

Az én hitemben jeges a pokol, a kárhóztó nép fánya bújdokol, ördögök sereg hordja a jeget. Fent? Millió angyal fűti az eget, arany szigonyal túrva a parázsba. Óh, nyári nap! Óh, kandallók varázsa!

Buzlau — 30 C fok.

Gréda József

KI TUD RÓLA?

800 MILLIÁRD
pengő jutalom annak, aki teleszítja
WEIMANN SÁNDORÉ
szül. Weisz Ernőné (Dacsókezei, 1911)
holnapra írt ki adal. 1944 okt. 23-án
a HÍRŐR pályáról Vácbotnyán, majd
nov. 27-én Hegyeshalomról vették el.
1945 január elején Bergambalában
volt. Nagyon kevesen, ha valaki is rá
van, az aggódtó léteztetés.
WEIMANN SÁNDOR, Dohány-u. 74. L. 4
Dohány 2-161 6-ig

és mikor? Kerestek házastársat, testvért, gyereket és hozzátartozót.
Abban az időben hirdeseket is közzétettek a lapokban, és magas pénzjutalmakat helyeztek kilátásba annak, aki az eltűnt hozzátartozó helyéről hírt tud adni.
Jóllehet, az emberek tisztában voltak azzal, hogy a telekommunikáció korában aki életben maradt, gyorsan életjelt ad magáról, hosszú időn át nem békéltek meg a tényekkel: továbbra is aggódtak a hozzátartozók miatt és — reméltek...

BUCSU VÁRADTÓL

Dél van. Harangoznak. — Megkövülten, földbe gyökerezett lábbal állók. Hihetetlennek tűnik, hogy oly közel van mindez: a város, a harangok, a templomok, az ismerős utcák, terek — és mégis, mint ha egy másik számkörbe elszüllyedt világból jönne az utolsó üzenet.

Várad, az ősi város, ekképp sűrű bennünket. Sírja halálba induló gyermekeit.
Isten veled, Várad! Elj boldogul, kedves város, ha tudsz — s ha tudsz, verjen meg az Isten.
SIMON MAGDA
III. Új Kelet 1969 III. 19.

Részletek Páter Kun András Minorita-szerzetes naplójából

Kun Páter nevét mindenki ismerte Budapesten. Kegyetlen gyilkos volt, aki reverendában, nyilaskeresztes karszalaggal járta a várost, és kereste a bujkáló zsidókat, vagy azokat a jóerésű magyarokat, akik bujaitni igyekeztek a szerencsétleneket. A „Számonekő Szek” csendőribékjei szerint ő volt az igaz harcos, akiről példát vehetnének a többiek. Olvassuk el saját naplójának egy részletét, melyet a bíróságnak nyújtott be.

Közlő: ALEX MAY

„1943. december 5-én a kezdivásárhelyi Minorita rendház-ból Budapestre jöttem, hogy itt az olasz irodalmat tanulva és az olasz és latin nyelvekből leckeorákat adva, szüleinek támogatására lehessenek. Nem mintha szüleinek rászorultak volna, hiszen edesapámnak a Váci út 16. szám alatt biztos megélhetést nyújtó ház-mesteri állása volt, hanem inkább azért, mert edesapám már hatvanéves volt, edesanyám pedig ötvennyolcadik életében volt, és az előző években mindketten súlyos operációkon estek keresztül. Őket, az egész életükben nehéz munkában megteremtett embereket akartam a további farasztó munkától felmenteni, ami nemcsak, hogy nem sikerült, de megdöbbenő lépéssel teljesen tönkretettem őket.”

(Megdöbbenő lépésnek nevezte P. Kun András a főmeggyilkosságokat.)

„A Váci út 16. szám alatt egészen 1944. augusztusig laktam, ahonnan, miután július 2-án kibombázták bennünket, a XII. kerületi Városmajor utca 33. számú házban, a II. em. 5. ajtó alatti, általam ígért, háromszobás, ötszobás zsidó lakókörébe költöztem.”

„Még a Váci úton laktunk, amikor 1944. márciusban vagy áprilisban beiratkoztam a Nyilaskeresztes pártba (a háború után megtaláltam Kun András belépési nyilatkozatát, melyből kiderült, hogy április 24-én csatlakozott hivatalosan a nyilaskeresztes pártba). Beiratkozásom Szálasinál történt kihallgatással kezdődött. Megkérdeztem a pártvezetőt az egyházzal kapcsolatos állásfoglalásáról és amikor azt a választ adta, hogy a párt eltolóné a pápi birtokokat és a pápi föltételeket is részben, sőt a reverzálist is, — azt mondtam, hogy tagja vagyok a pártnak! Így irratkoztam be az „Országépítőbe”. — 1944. október 15-ig két-három gyűlésen vettem részt, ahol a különböző hivatásrendekről és ezek betöltéséről volt szó, a már előre kidolgozott terv alapján. A párt ekkor már a hatalomátvételt biztos tudatában dolgozott, mely azaz munkája szeptemberben, de leginkább október első napjaiban lépett teljeskörűre. A hatalomátvételt előkészítő Pasa-féltől 10. számú villában folytak már, mikor én oda, szeptember utolsó napjaiban dr. Kófaragó Gyetnik Vilmos egy, megint mártól, az „Országépítő” vezetőjétől meghívást kaptam (mind a mai napig nem tudom, hogy mi lett Gyetnikkel?). A párt nemet katonák őrizték és a pártvezetőre a röpdőlázás már csak folyt. Ezek rendelkezéssel, terv- és munkalapok vezetésével foglalkoztam. Október 15-én átvettük a hatalmat. Bár meg ne történt volna! (Ez az utolsó mondat is Kun Páter megjegyzése.)

„A nagyobb propaganda kedvéért pápi ruhában jártam. Kamarámban nyilaskeresztes, derekamra pedig pisztolyt állítottam, és a pisztollyal a kezemben én is az utcákat leállítottam, és a párt részére vitték igénybe a kocskákat. Ettől kezdve

november közepéig mint egy örült, megittasodva az örömtől, löttyintve, futottam, minisztériumokból minisztériumokba, minden mozzanatot látni szerettem volna, mindenütt ott szerettem volna lenni. Különösen a propagandára jártam, mert inkább ebbe az irányba mozgattam a legtöbbet. Reinsználtam a reverenda népszerűségét propagandisztikus cellok. Megjegyzem még, hogy szeptember első felében a Magyar Zene-szerzők, Szövegírók és Zenei műkiadók Szövetkezetében kaptam állást az Gerlőczy utcában, elég szép fizetéssel, mely később 900 pengőre emelkedett. Hatalomátvétel után pedig, mikor a nyilas Sáni Zoltán zenei kormánybiztos a szövetkezet főtitkárával, dr. Rüssált, baloldali felfogása miatt felmentette állásától, s helyébe engem nevezett ki. November vége felé ritkábban mutatkoztam a szövetkezetben, míg teljesen el nem maradtam és egészen átadtam magam a párt szolgálatába. És ettől az időponttól kezdődnek borzalmas tettem.”

Kun „Páter” az Isten szolgájából lett az ördög helytartója. Amikor a bíróságon megkérdezték, hogy hány embert gyilkolt meg? — Talán ezret — nem tudom pontosan.

„Eleinte meg sem mertem nézni a kínzókat. De pár nap múlva bekiváncsoltam a Védelen és megtörölés” szobájába. Elcsúszott az első pofon, a második, míg végre a lejtőre lépve nem volt több megállás és tüzet lőhettem minden ellen, ami zsidó, vagy vele kapcsolatos. Fantáziámat felejtettem az új-szövegekben, folyóiratokban ellen megjelent propagandacikkeket, Divényi-Nagy, Rajniss és a többiek írásai, meg a Göbels-féle rádiópropaganda. És az is, hogy Budapest körül lett zárva és a gyűri mindegyre szűkebb lett.”

„Közben a rádió egyre bővítette tartományait, felmentésekre jöttünk, már ez is indultunk. Hittünk benne, egészen az összeomlásig. Csodás fegyvereket vártunk. Becsaptak bennünket, mint még soha. Bukásom leginkább akkor kezdődött, amikor az összes katonai és nyilas vezetőretek elhagyták a főváros területét s így fejtékül maradván, teljes fejtelenség lett úrrá felettünk. Ekkor szabadultak fel szabad gyepöl-szárta erőszere és szunnyadó legvadabb emberi indulatok, melyek alvófélben mindnyájunk kövön szomorú hagyták. Az ordító propaganda idegen utakra terelt, amelynek célja volt, hogy a fejtelen ellenségnek is ádázabb ellenségnek tekintettük a zsidókat. Alvo szenvedélyeim

Ára 32 HUF.

A MAGYAR ZSIDÓK LAPJA

A NYILASKERESZTES PÁRT

ZSIDÓ LAP 1944. APRILIS 12.

Dolgozz és ne csüggedj!

A Magyar Zsidók Lapja az országban egyedül a zsidókat kerébe a hazánkban. A lapunk mindig az ő érdekeikért küzd, és minden erejével támogatja a zsidó népet. A lapunk az ország minden részén elterjedt, és minden zsidó embernek kötelessége, hogy a lapunkat megvásárolja, és a munkáját a lapunk érdekében tegye. A lapunk az ország minden részén elterjedt, és minden zsidó embernek kötelessége, hogy a lapunkat megvásárolja, és a munkáját a lapunk érdekében tegye.

IV. Új Kelet 1969 III. 19.

A BIRKENAUI PERONON

Az alábbi írás, az auschwitzi elmény-írodalom drámai alkotása. Marton István egykori nagyváradi újságíró tollából származik.

A birkenau peronon állunk, a történelem legirgalmatlanabb, legvéresebb ítélszéké előtt. De sejtelmünk sem volt róla. Milliósok itéltek itt halálra és soha senki föl nem mentek. A rettenetes bíróságot, az a karcsú tiszt, aki enyhén mosolygva, rendkívül türelmellel várta, míg mindenki lelépült a vagonokból, már készült az ítéletre. Eddig legalább négy millió embert küldött a halálba kezefejeinek könnyed mozdulataival. Jobbra és balra intett a hasa fölött tartott kezével. Nem a hüvelykujját fordította lefelé, nem volt ő Cézár, bár tíz Cézár nál is többet őlt és plazáztor sem volt, mert ilyenre nem volt meg példa, hanem a mutatóujjával hirdette ki verdiktjét. Akit balra küldött, egy órában meghalt, a többi éhezéssel, kénytelen munkával és kegyetlen kedéssel súlyosbíttat halálra ítélte. Ilyen halkán, előékenyen, szinte kellemesen, mint ez a tiszt, még nem őrljogott senki ezen a világon.

Az éjféli cirkusz megkezdődött. A tiszt odalát a nők csoportja elé és intgetett. Megindult két előttem hosszú sorban ismerőseim a sir felé, mint Madách tragédiájában. Ha valaki láztani kezdett volna bennünket, hogy rohadjunk meg azt a pár nyomorult SS-katonát, akik sikkoltak, megkértek, rá sem hederítet volna senki. A magyarországi zsidók tekintélytiszteleme meg a határon túl sem ismert hárt. Csondában, zúgóddás nélkül néztük, hogyan küldik az emberek szeretőit, gyerekeit, anyját egy ismeretlen, sötét útra, nélkülünk. Végigmaradt a hír fölöttünk, hogy csak a szép nőket válogatják ki, a többi nem kell nekik. Apósom láttam, amikor a feleségemet is félrelélték. O! A minikkel is a katonákat akarják szörakoztatni, mint a szlovákiai nőket! Pillanat alatt beletörtődtem. Ha ez az ara annak, hogy megmeneküljünk.

Féher Dezsőnek jelent meg előttem teljes reflektorfényben, kiegyenesedve, két karját ravza a levegőben, ahogy sikkolt: ne szakítsanak el a gyermekeitől. Egy SS-legény taszított rajta az oldalán, s ekkor, mintha kátyúból mondták volna ki, megindult az uton, amely hirtelen elsötélt egy drótkerítés és egy fehér épület között, ahol orokre eltűnt a szemem elől. Apósomat szerettem volna megnyugtanni:

BALLA ERZSÉBET:

NÉMET „JÓVÁTÉTEL”

Az elárvult édesanyjának.
Mily sok kérdés áll a jóvátétel-íven!
(S mily celtalan bolyong az elárvult szívem)

Hol született? Mikor? Milyen állampolgár?
(Csillagom, életem, boldogságom voltál!)
Második rubriká: hol, s hányszor volt beteg?
(Szőke volt a hajad, barna volt a szemed)
Gyermekei száma: ezt kérde ez iv!
(Egy volt! Istén, miért hagytál el engem így?)
Honnán vitték? Hogyan? Csoporttal? Kevesen?
(Jeletlen sírodat kereseim, gyermekem!)
Mennyi volt a fogásig, s az út óda-vissza?
(Ket szemem, a lábat, őt adjátok vissza!)
Bezárt volt a láger az év nyarán-telen?
(Almomban mindig élés, s egyre jössz felém)
Milyen munkát végzett ott a láger helyen?
(Az Isten ket kézzel csak titeket verjen!)

Történelmi revízió

(Folyt. az I. oldalról)

bán melyreható változások történtek és a nép levonta Auschwitzi tanulságát. 1967 júniusában a zsidó nép nem lepődött meg, pontosan tudta, mit jelent a megsemmisítésével való fenyegetés. Ezért is volt olyan egy-egy értelmű világszerte az Izraeli állammal való szolidaritás. Ez alkalommal nem volt szó cionistákról és nem-cionistákról, minden zsidó függetlenül attól, hogy hol él — Izrael mellett volt. Ez a magatartás a zsidó történelem új korszakát nyitotta meg.

A vészorkaszak utáni első években gyakran hallottuk a hasonlatot: mint birka a vágóhídra... Főleg a szábre-nemzedék miatt volt baj — szábre — mondták — restelli a zsidó történelmet. Főleg a vészorkaszak képtelen megérteni. Miért nem fejtették ki ellenállást? Miért nem harcoltak? Miért viselkedtek úgy, mint a vágóhídra terelt birkák?

Közben nem-zsidó oldalról kezdtek új megvilágításba helyezni a zsidóság magatartását. Így rámutattak arra, hogy az ötmillió orosz hadifoglyból mindössze 400 ezer maradt életben. Az orosz hadifoglyok egyetlen alkalommal lázadtak fel, Münchenben, és

az orvosokat kiválogatták, mondtam neki, de őt a maga sorsa nem érdekelte. „Látnék jobb lesz?...” kérdezte. Nem gondolt arra, amint én gondoltam piszkos fantáziámmal. Sebentyén Dezső iskolai igazgató állt mellettem az első sor szélén jellegzetes szikár tartásával. Látnék, e-lővesz a zsebéből egy kis skatulyát, amelyben kicsi fiolák vannak, s a fiolák tartalmát kiüríti a szájaiba. Hirtelen én is kedvet kaptam egy kis méregre: „Kedves igazgató ur, nem volna még egy kicsi a zsebében abból a dolgból?” — kérdeztem bizalmatlanul. „Nincs több kérem!” — felelte udvariasan és előbb feszes tartással helyezkedett. Pár pillanat múlva összerogyott, mint egy úres zsák. Apósom, aki orvos volt, meg sem moccant. Ezen a helyen az SS orvos-hőher és a deportált orvos-áldozat egyaránt a halált szolgálta, nemhogy ellene tett volna valamit.

Azt hiszem két SS-katonát jelenlété ellenében ott ahhoz, hogy egy egő színházról ótzer ember sértelenül vonuljon ki a levegőre. Mer Birkenauban láttam, mi az a terrorizált páncél, amikor senki sem meri azt tenni, amire szerveszt gondolatai biztatják csak a szemé zület ki és a száját tárogatja.

A tiszt apósom elé lépett, kedvesen rámosolygott a hetvenhárom éves öregúrra, és barát ságon megérintette a vállát: erre tessék Apósom megindult utolsó útjára, s tekintetével, amíg csak lehetett, a lányát kereste. A tiszt a többieknek csak intett.

Ami ezután történt velem, már nem érdekes. Háborus férfialand. Végigélttem egy ókri, vagy középkori kalandot az ellenség fogságában. Annnyit mondatok, nem lehet normális agyval és egészséges lélekkel kibírni a fogságot. Azt hiszem, ahhoz a türelmez, ami a szabad-ság kiváráshoz szükséges, egy kis elmebaj vagy melankólia nélkülözhetetlen. Minden ves-teség szomorúságot von maga után, de a szabadság élvezetével súlyos melankóliával jár. En-egész lételemet alatt buskomor voltam, különben nekiszálltam volna az elektromos-drótnak, vagy agyonlötvettem volna magam az őrszemmel. Akkor a többiek azt mondták volna rám: örült!

Par vonással lerajzolhatom légerbeli ónár-képetem, amelyre valamennyien több-kevesebb hasonlítunk. Így: egy csonváz, kezében lapát, ruhája szőszedő, érintése életveszélyes.

GROT

Fiatalon gyermekét — végtelen dalmat ol nak és a barátjának. Aki ismer a megeríti sára vonati gyarázata, jam név u galomra ut keserűség, mezte rövi dalommal, nattel kelle a harcot ér vívta meg, nemesleki öröm és Halálos bet dalmait sz hogy ne sz Miután ra felejtbe

Aki ismer a megeríti sára vonati gyarázata, jam név u galomra ut keserűség, mezte rövi dalommal, nattel kelle a harcot ér vívta meg, nemesleki öröm és Halálos bet dalmait sz hogy ne sz Miután ra felejtbe

Világcsattó?

Gustav Heinemann portréja

Milőben az oroszok és a keletnémetek mindent elkövettek, hogy megakadályozzák az elnökválasztás megtartását Nyugat-Berlinben, a nyugat-németek választása éppenséggel arra az emberre esett, akit a kommunizmus talán a legkevésbé akart látni a Szövetségi Köztársaság elnöki székében. A megválasztott elnök ugyanis megrozogott antimilitarista, aki Németország újraegyesítéséért sem felkészült és politikai „priasza” olyan kifogástalan, hogy a keletnémet propagandisták még nem tudják, miféle becsmérlő jelzőkkel illessék.

A 69 éves Gusztáv Heinemann számos kérdésben olyan következetesen liberális álláspontot foglalt el, hogy megválasztása kimondottan nyugtalanítja a konzervatív nyugatnémet rétegeket. Heinemann alapító tagja volt a keresztény demokrata pártnak és Konrad Adenauer első kormányában a belügyministeri tisztséget töltötte be, de 1950-ben, amikor az „öreg” hozzájárult Nyugat-Németország felfegyverzéséhez, kilépett a kormányból és a pártból is. Heinemann nem pacifista ugyan, de mélyen vallásos érzésű evangélikus, aki úgy érzi

te, hogy a felfegyverzés meg fogja semmisíteni azt az üdvös hatást, amelyet a két vesztett háború gyakorolt a német népre. Népszerű hasonlattal élve, — Nyugat-Németországot egy újonnan kigyógyult alkoholistához hasonlította, akinek régi pajtsái egy üveg szeszesital nyomnak a kezébe és biztatják: „Nyakald be!”

Azonkívül Heinemann azzal gyűlölte a katolikus Adenauert, hogy az inkább van érdekve a antikommunista keresztény hadjáratokban, mint a túlnyomórészt protestáns Kelet-Németországnak Nyugat-Németországgal való egyesítésében.

Heinemann akkor megalapította saját kis pártját, hogy megindítsa a küzdelmet a német felfegyverzés ellen, de a nyugatnémet tömegek lehurrogták, mert azzal gyűlölték, hogy mozgalmában kommunista felforgató elemek szűrik a tüzet. 1958-ban, amikor a nyugatnémet szocialisták kislejtették a marxista dogmákat és hozzáállták egy szélesebb bázisú szociáldemokrata pártprogram kidolgozásához, Heinemann csatlakozott hozzájuk. Ebben már mint szociáldemokrata képviselőt választották be a Bundestagba, ahol négyévi ügyekre összpontosította tevékenységét.

Nyolc évvel később, amikor a szocialisták megalakították a nagy koalíciót a keresztény demokráciával, Heinemann igazságügyminiszter lett. Ebben a minőségében az elmúlt két és fél év folyamán többet tett, mint a Szövetségi Köztársaság összes eddigi igazságügyminiszterei együttvéve. Ő alatta indult meg Németország XIX. századi, archaikus törvénykönyvének nagyszabású revíziója. Neki köszönhető, hogy a házasságtörés és a homoszexualitás kapcsolat már nem büntetendő cselekmény, feltéve, ha az kölcsönös beleegyezéssel, felöltöközött történik. Ez forradalmi újításnak ment Nyugat-Németországban, de még forradalmibb jellegű az a törvény, amely ügyészólván maximális sajtószabadságot biztosít: Nyugat-Németországban manapság az újságírók az eddigéle tükosnak minősített biztonsági jellegű információkat is leközölhetnek, anélkül, hogy házárlás vádjával illethetnék őket.

Ugyancsak ő vette védelmébe a diák-lázadókat a múlt év tavaszán, ezzel is alá akarván húzni a fényt, hogy rendkívüli súlyt helyez az emberi jogokra. Nagy szó ez abban az országban, ahol az egyéni szabadságot oly gyakran sárbatiporták.

Mint államelnök, Heinemann kevés tényleges hatalommal fog rendelkezni. Mindamellett jelentős befolyást gyakorolhat a nyugat-német élet tónusára. No ha a legtöbb német valóságos kultuszt csinál az autójából, amely a jólét és a társadalmi rang szimbóluma, Heinemann nem vezet és nincs saját autója. És az elnök mentes a beépített német reflexióktól, amely automatikusan tiszteli a hatóságokat. Amikor egy riportert megkérdezte tőle, hogy szereti-e az államot, Heinemann, aki általában derűs természet, bosszúsán válaszolt: — En nem szeretek államokat. En a feleségemet szeretem. Senki mást...

(Time)

HAIFAI JEGYZETEK

BEGIN ÉS A WALESI BARDOK

Menáchem Begin tárcanélküli miniszter múlt héti felszólalása a „tengerészeti és gazdasági klubban — lapunk beszámolt róla — eseményzámba ment. Ez volt a Gáchál vezér első szereplése a husz év óta fennálló tekintélyes klubban, amelynek általában álmos hallgatóságát az ékeszülő szónok úgy felvilágosította, hogy amikor lejárt a tradicionális 40 perces határidő, Lunz elnök kivételével engedélyezte az előadás folytatását.

— Helyes — mondotta a szónok. „En világlegnyomon amellet voltam, hogy terjesztjük ki a határokat”.

Begin másfél órán át beszélt, többek között az elfoglalt területek megtartásának éltbevágó fontosságáról.

HAIFAN

Precedens nélküli váltokezeset terjesztettek be a napokban a haifai rabbinatusi bíróság elé, amelynek sokat tapasztalt tagjai ez idő szerint még tanácsatlanul állnak a fogas problémával szemben.

A szóbanforgó, kétgyermekes haifai házaspár kölcsönös megegyezéssel szeretne elválni, de a dolog korántsem egyszerű, mivel a férj kohanita, a feleség pedig már egyizben elvált asszony.

Tekintve, hogy a házáláhá semmiképpen nem engedélyezi az ilyenfajta házassági konbinációt, a pár annakidején nem a rabbinatuson esküdött össze, hanem egy mexikói ügyvéd szolgáltatásait igénybevételevel, aki, a normális honorárium ellenében néhány héten belül postázott címükre egy szabályos mexikói házasságvevlet.

Ennek alapján, annakidején mint házasságleket könyvelték el őket a „Miszrád Házsum” ban, de most, amikor ugyancsak mexikói válólevéllel, személyazonossági adataik módosítását kérvényezték az illetékes polgári hatóságoktól, a tisztviselő a rabbinatushoz utasította őket a válás jóváhagyására. Elvégre a személyazonosság adatait és a családi állapotot nem lehet csak úgy ukmukfuk megváltoztatni.

A fura váltokezeset hallatára a bölcs rabbi csak a szakállukat csavargatták, de nem akartak kötélinek állni.

— Amennyiben a rabbinatusi bíróság nem hagyhatja jóvá a válást, felkérem, hogy mondja ki semmisnek a házasságot, amely a házáláhá törvényei szerint „ab ovo” érvénytelen — évelt, eléggé logikusan, a házasságlek ügyvédje.

A rabbinatusnak azonban nem volt olyan sürgős a dolog. Aludni akarnak rá még néhány hetet. Ugy vannak vele, mint Arany János bírója a paszirtával: — Ilyen ügyről — Madárfütytyről Mit sem tud a Corpus juris

FILMSTUDIÓ HAIFAN

Múlt héten létrejött az elvi megegyezés a film és TV stúdió, valamint a filmipari konszern létesítését illetően, amelynek a városháza 230 dunám kiterjedésű telket bocsát rendelkezésére Haifa déli bejáratánál, a Nemzetközi Ifjúsági és a Technológiai Iparközpont közelében. A komplexum felépítésére a külföldi befektetők 2 és félmilliárd dollárt irányoztak elő és a polgármester remélté, hogy egy éven belül hozzáláthatnak az építkezési munkálatokhoz. Székely István

NAPRÓL-NAPRA

EMBARGO — SAUL KIRÁLY IDEJÉBEN

A Jeruzsálemben múlt héten megrendezett Biblia-versenyen a következő kérdést tették fel Herbert Holmagrennek, a verseny 50 éves svéd résztvevőjének: — A Bibliában az áll, hogy bizonyos korszakban Izrael népének nem volt fegyvere, csupán két ember rendelkezett fegyverrel. Ki volt ez a két ember és hogyan akadályozták meg, hogy Izrael népe fegyvert kapjon?

AZ ITAL NEM ISMER POLITIKÁT

Jeruzsálemben a múlt héten új diszkotékot avattak, a „Machus” nevű diákmulató helyiségében. Az ünnepélyes megnyitóra különböző Kneszet-képviselőket és közéleti személyiségeket is meghívtak. Amikor a diszkoték tulajdonosa, Avi Hákarmeli Smuel Támir képviselőhöz fordult és felkérte, igyon valamit az új vállalkozás sikerére, Támir egy pohárka valódi orosz vodkát kért.

A helyiség tulajdonosa felvonta szemöldökét és csodálkozva jelezte meg: — Ugylátszik, az ital nem ismer politikai határokat. Ön például, Támir képviselő ur, a kapitalista körökhöz tartozik és orosz vodkát akar inni. Nemrég volt itt egy kommunista képviselő, aki amerikai whiskeyt kért. Fordított világ...

NYEREMÉNY ÉS HOZOMÁNY

Az Uj Kelet is írt nemrégiben arról a fiatal kibucagról, aki a városban eltöltött szabadnapján sorsjegyet vásárolt, amellyel néhány nap után megnyerte a százezer fontos nyereményt. A fiatalember, hosszas lelki tusa után a kibucnak adományozta a nyeremény teljes összegét.

Nemrégiben egy másik kibuc tagja, egy Jehuda nevű férfi nyert 10 ezer fontot, ezuttal nem sorsjeggyel, hanem lottón. Jehuda, aki az egyik északi kibucban él, nem követte a Házorá kibucbeli Jotám Romén példáját, hanem házasság előtt álló leányának ajándékozta az összeget. A lány, aki nem tagja a kibucnak, közölte, hogy lakást vásárol az apja által adott hozományból.

GROTTO-BLIGH MIRJAM SLOSIMJA

Fiatalon hagyta itt két apró gyermekét és özvegy édesanyját — végtelen szomorúságot és fájdalmat okozva hozzátartozóinak és a Grotto-család sok-sok barátjának, tisztelőjének.

Aki ismerte Grotto Mirjámot, az megérti, mennyire találó soraira vonatkozólag a Midrás ma gyarazata, mely szerint a Mirjam név héber gyökere két fogalomra utal: nagyvonalúság és keserűség. Ez a kettősség jellemezte rövid életét. Sok fájdalommal, nehézséggel és bánattal kellett megküzdnie. Ezt a harcot erős lélekkel, hőiesen vívta meg. Jóság és szeretet, nemeslelkűség és megértés, öröm és mosoly jellemezték. Halálos betegségének kínzó fájdalmait mosolyával leplezte, hogy ne szomorítsa övét.

Miután mindnyájunk számára felejtethetlen édesapja, dr.

Grotto Mose elhunyt. Mirjam magához vette özvegyen maradt édesanyját, hogy ne legyen egyedül. O tudta jól, milyen nehéz egyedül lenni.

Ujságíró volt. Kiváló tehetsége teljes kibontakozására ránehezedett folyton súlyosbodó betegsége.

Élete mégis szép volt. Egyéniségének derje és jósága fény nyel takart el minden árnyékot. Nagyszerű asszony volt, kiváló ember. Emelékét kegyelettel őrizzük.

Dr. Herskovits Fábian

• Odd Bull tábornok, az UNO megfigyelők parancsnoka tegnap Ammanban megbeszélést folytatott Achmed Tukán Jordánia helyettes miniszterelnökével.

SZABAD-IDEJE PÉNZT ÉR!

Az ismert **PASSAP DUOMATIC** kötéggéppel biztos jövedelemhez jut akár fő-, akár mellékfoglalkozásként

- ★ a Passap megfelel minden kötési munkára.
- ★ a Passapnak két tífgya van, súlyai nincsenek.
- ★ a Passap új modellje villanymotorral, nagyon megkönnyíti a munkát.

FRANKFURTER & CO. • Tel-Aviv, Allenby 123, telefon: 615467. (36-os szoba), POB 2219.

PASSAP DUOMATIC

KIZÁRÓLAGOS AJÁNLAT!

Adómentesen új oléknak, ideiglenes lakosoknak és visszatérő izraelieknek.

»ZENITH« TV készülék.

»ZENITH« TENERENTULI vételre alkalmas horozható tranzisztor rádiók.

»ZENITH« HANGKÖR áttállítható stereók. Felvilágosítás:

M. LIFSCHITZ — Telefon: 226224 Ben Jehuda 71.

1969 III. 19. Uj Kelet 5

HERZOG

SAUL BELLOW

REGÉNY

30.

— Mindig kiborít a telefonhívásod. Nem merek el-
menni Oemenciájához gyönni.

— Más pap nem jó?
Madeleine letette a csészéjét. A nehéz vécélő por-
celán éles zörejt hallatott. A csésze szélén halvány rüzs-
nyomok mutatkoztak.

— Az a pap, akinél legutóbb voltam, rettenetesen le-
szidott miattad. Megkérdezte, *mióta* vagyok az Anya-
szentegyház kötelékében. Meg hogy tulajdonképpen *mi-
ért* keresztektem meg, ha alig néhány hónap múlva
már ilyesmire vetemedem.

Vádlón tekintett Mosesre annak a középkorú hölgynek
a tágrányított szemé, akivé Madeleine átalakította magát.
Fehér arcát átszelte a maga gyártotta egyenes szemöldök.
Herzog egy pillanatra arra gondolt, hogy a festett
szemöldök alatt jól látszanak az igazinak a körvonalai.

— Uristen! Igazán sajnálom — szölt. Bűnbánó képet
vágott. — Igazán nem akarok én bajt keverni.

Ez persze nem volt igaz. Eppen ellenkezőleg: Moses
akarta a bajt. Nehézséget okozni, ez volt az egyik célja.
Madeleine meg azt akarta, hogy Moses és Oemenciája
megküzdjenek érte. Ez csak fokozza a szexuális izgalmat.
Moses pedig harcolt Madeleine hamut hűtő hitehagyása
ellen. Oemenciája a maga villogó szemével sok nőt térít-
tet át katolikus hitre.

— Olyan nyomorultnak érzem magam — mondotta
Madeleine. — Olyan nyomorultnak! Nemsokára itt van
hamvazószerda, és én nem áldozhatom, amíg meg nem
gyónok.

— Hát ez bizony kínos — mondta Moses. Igaz rész-
vétet érzett, de a szakítást azért mégsem akarta fel-
ajánlani.

— S ha összeházasodnánk? Hogyan házasodhatnánk
össze? — érdeklődött Madeleine.

— Elintézhető. A katolikus egyház nagyon régi és na-
gyon bölcs intézmény.

— A hivatalban elmondják Joe DiMaggio esetét. Tu-
dod, amikor el akarta venni Marilyn Monroe-t. Meg
Tyroné Power esetét. Egyik legutóbbi házasságtörésénél
egy bíboros működött közre. És nemrégiben olvastam
valamit a Leonard Lyons magazinban katolikusok válá-
sairól.

Madeleine állandó olvasója volt a pletykárokhoz.
Szent Agoston-jában, miscskönyvében a *New York Post*
és a *New York Daily Mirror* kivágásait használta
könyvjelzőnek.

— Valami kedvezőt? — kérdezte Moses. Közben meg-
hajlította és megnyomogatta a szemét. Túl vastagon
kenték rá a vajat.

Madeleine nagy, ibolyakék szeme dagadtak látszott.
Agyára telepedtek ezek a ma már annyiszor elemzett ne-
hézségek.

— Találkozom van egy olasz pappal. A Hitterjesztő
Társulat tagja és a kánonjog szakértője. Eppen tegnap
hívtam fel telefonon.

Madeleine még csak tizenkét hete volt az Anyaszent-
egyház kötelékében, de máris mindent tudott.

— Sokkal könnyebb lenne minden, ha Daisy elválna
tőlem — mondta Herzog.

— Feltétlenül bele kell egyeznie a válásba — csattant
fei Madeleine.

Herzog nézte Madeleine arcát, azt az arcot, amelyet
az előkelő lakónegyed jezsuitái számára készített fel a
tulajdonosa. Valami történt. Madeleine-ban megfeszült,
megsápadott valami húr. Mintha egész teste megme-
redett volna. Egészen elfehéredtek az ujjhegyei, mi-
közben kezével az asztal szélét szorongatta. Rámeredt
Herzogra. Ajka elvékonyodott, arszíne pedig a smink
tűdőzéses haloványsága alatt egészen elcsúszott.

— Mit gondolsz, életfogytiglani viszonyt óhajtok foly-
tatni veled? — folytatta. — Azt akarom, hogy végre tör-
ténjék valami!

— De hát, Mady... Tudod, hogy az érzelmeim...
— Az érzelmeid. Ne gyere mindig ezekkel a közhe-
lyekkel. Nem hiszek bennük. En Isteben hiszek, a bün-
ben hiszek, a halálban hiszek, úgyhogy fűtülök erre a te
szentimentális szemetedre!

— Nem, nem... kérlek, hallgass rám. — Herzog fel-
tette a kalapját, talán azt remélte, hogy ez majd növeli
a tekintélyét.

— Férjhez akarok menni — folytatta Madeleine. —
A többi, az mind marhaság. Anyám kénytelen volt bo-
hém életet élni. Vagyis miközben ő dolgozott, Pontritter
folyton kirúgott a hámból. Amikor kislány koromban
véletlenül megláttam az apámat valamelyik barátjánál,
adott néhány centet, hogy ne szóljak semmit. Tudod
te, hogy miről tanultam én meg olvasni? Lenin *Allam és
forradalom*-jából. Azok az emberek örültek!

Minden valószínűség szerint, hagyta helyben, de csak
úgy magában, Herzog. Most azonban Madeleine fehér
karácsonyokat akar, meg húsvéti nyuszikat, és talán a

queensi kerület valamelyik félig egyedülálló, vidékies
tégla házában akar lakni, áldozási ruhákkal bíbelődve,
valami megbízható ír férj oldalán, aki a morzsákat söpri
össze a kekszgyárban.

— Lehet, hogy a konvenciók fanatikusa lettem —
mondotta Madeleine. — De más megoldást nem tűnök.
Vagy egyházi esküvőnk lesz, vagy otthagylak. A gyere-
keinket megkereszteljük, és katolikus nevelésben fognak
részesülni.

Moses némán rábólintott, de csak úgy félig. Úgy
érezte, hogy Madeleine-hoz képes túlságosan statikus,
langyos vérmérsékletű. Izgatta őt a nő arcának püderil-
ata. (Ez az én izgalmam: a hálám a művészetért, gon-
dolta most magában, a művészet akármilyen fajtájáért.)
— Grotteszk lidércnyomás volt a gyermekkorom —
folytatta Madeleine. — Terrorizáltak, merényle...
vissz... vissz... — dadogta.

— Visszaétek a tapasztalatlansággal?
Madeleine bólintott. Erről már régebben is beszélt
Herzognak. De Moses sehogysém tudta kideríteni ezt a
szexuális természetű titkot.

— Felölt ember volt — mondotta Madeleine. — Meg-
vesztetted. Pénzt adott, hogy ne szóljak senkinek.

— Ki volt az illető?
Madeleine szeme elborult, szép ajkára kiült a bosszú-
állás vágya. De felelni nem felelt.

— De hát oly sok nővel történi meg az ilyesmi! —
nyugtatta meg Herzog. — Erre aztán nem lehet alapozni
egy egész életet. Olyan nagy jelentősége azért nincs a
dolognak!

— Micsoda? Egy egész évi emlékezet-kiesésnek nincs
nagy jelentősége? A tizenegyedik életétem teljes sötét-
ségbe borult!

Sehogysém akarta elfogadni Herzog nagyvonalú vi-
gasztalását. Talán közönynek vélte.

— A szülem majdnem tönkretettek. Na jó. Ma már
ez nem számít. Hiszek Megváltómban, Jézus Krisztus-
ban. Már nem félek a haláltól, Moses. Poat azt
mondta annak idején, hogy mindnyájan meg fogunk
halni, és el fogunk rohadni odalenn a sírgödörben. Ezt
mondta egy hat- vagy hét éves kislánynak. Megérdemel-
né, hogy megbüntessék érte. De most hajlandó vagyok
tovább élni, hajlandó vagyok gyereket szülni, mert fel-
teszem, hogy tudok nekik mit mondani, amikor a hal-
álról és a sírgödőről kérdezősködnék. De azt ne várd
tőlem, hogy közönséges módon éljek, csak úgy lazán,
szabályok nélkül. Nem. Vagy ragaszkodunk a szabályok-
hoz, vagy vége mindennek.

Moses úgy nézte őt, mintha víz mélyéről, a megtört
üveges víztükörön át bámulna.

— Hallasz engem, Moses?
— Persze hogy hallak. Persze.

— Most mennem kell. Francis atya sosem késik.
Egyetlen percet sem.

Magához vette a táskáját és elietett. Gyors léptei-
nek lendületétől egészen megrázkódtak az orcái. Na-
gyon magas sarkú cipőt viselt.

Valamelyik reggel, amikor lerohant a földalatti-meg-
állóhoz, a cipőszarka beleakadt a szoknyája szegélyébe.
Elesett, csúnyán megütötte a hátát. Fölbicegett az ut-
cára, taxin ment a hivatalba. Francis atya azonban or-
voshoz küldte. A doktor bekötözte, és ráparancsolt,
hogy menjen haza. Lakásán még ott találta a félig fel-
öltözött Moseset, amint elgondolkodva sürcsölgette a
kávéját. (Moses folyton gondolkodott, de ez a tevékeny-
sége semmi érdemleges eredményt nem hozott.)

— Segíts rajtam! — kérte Madeleine.

— Mi történt?
— Elestem a földalattiban. Megsebesültem.

Eles. Átható hangon beszélt.

— Jól tennéd, ha ágyba fekédnél — tanácsolta Mo-
ses.

Levette Madeleine fejéről a kalapot, óvatosan ki-
gombolta a kosztiumkabátot, lesegítette róla a szövetet,
a szoknyát, a kombinét. Madeleine nyakának tövével
világosan látszott a smink határvonalai; a vonal alatt
előbukkant a test tiszta rózsaszíne. Herzog a keresztet
is levette Madeleine nyakából.

— Add ide a piszámomat, kérlek.
Madeleine megborzongott. A széles kötszék átható
gyógyszerszága volt. Herzog odavezette Madeleine-t az
ágyhoz, aztán mellé fektődött, hogy melegeit és vigas-
talja, egészen úgy, ahogyan Madeleine kívánta. Hava-
zott azon a moocsosan-szürke márciusi napon. És aznap
Herzog nem utazott vissza Philadelphiába.

— Megbűntettem magam a vétkeimért — ismételtette
Madeleine.

Gondolom, *Eminenciás Uram*, talán érdeklő Önt egyik
megtérítettének igaz története. Egyházi figurák — arany-
szegélyű szoknyák, bűgő orgonásípok. A való élet —
hogy a végtelen nagy világegyetemről ne is beszéljünk
— komolyabb, igazán férfias jellemeket igényel.

Mint kinek a jelleme? — tette fel magának a kérdést
Herzog. Mint például az enyém? S ahelyett, hogy be-

fejezte volna az Oemenciájának szóló levelet, saját
használatára leírta June egyik kedvenc versikéjét.

*Szeretem a kiscicámat, meleg a bundája,
Ha nem bántom, ő a világ legjobb kis macskája.
Ott ülünk a kandallónál, simogatom szőrét,
Szereti ám a kiscica aranyos úrnőjét.*

Ez igen, gondolta magában Herzog. Ez már döfi.
A képzelet játékaikat sokszor magad ellen kell fordítanod,
kíméletlenül.

Végül aztán Madeleine mégsem templomban eskü-
dött meg vele, s a kislányukat sem kereszteltette meg.
A katolicizmus éppúgy a lomtárba került, mint a citera,
a tarokk-kártya, a kenyérsütés és az orosz civilizáció.
Meg a falusi élet.

Madeleine oldalán Herzog másodszer próbálkozott
meg a falusi étellel. Nagyvárosi zsidó léte rejtélyes-
ságon vonzódt a vidéki életmódhoz. Daisy rákényszerít-
tette, hogy kibírjon mellette egy rendkívül hideg telel-
Connecticut keleti részén, amíg *Romantika és kereszt-
énység* című munkáján dolgozott. A kis házban, ahol
laktak, gyertyával kellett melegenitni a befagyott víz-
vezeték-esőveket, míg felengedtek, s a deszkafalakat
alaposan átjárt a fagyos szél, mialatt Herzog Rousseau
írásai fölött merengett vagy éppen az oboán gyakorolt.

A hangszer egykori chicagói szobatársa, Aleck Hirsh-
bein hagyta rá, amikor meghalt, s Herzog, akiben sok
volt a nyomasztó szeretet-érzés, s akinek szívéből a bá-
nat sosem múlt el egyhamar, valami különös kegyel-
től indíttatva megtanult játszani az oboán és ha jól
meggondoljuk, a bus zene valószínűleg még jobban el-
szomorította Daisyt, mint a hónapokon át tartó fagyos
kód. Talán Marco jellemét is befolyásolta az élmény:
olykor határozottan melankóliára hajlott a kistű.

(Folytatjuk)

LEVELEK A SZERKESZTŐHOZ

Mélyen megkönyövedve ol-
vastam Kardos József Ciprus
propagáló cikkét. Csodálom,
hogy a jelenlegi veszélyes hely-
zetünkben egy izraeli újságíró
nem talál más témát, mint
olyan országban való nyaralás
mellett kiállni, amely az ellen-
ségeinkkel fúj egy követ. Ci-
prusnak nem Izrael barátsága,
hanem az izraeliek pénze kell.
Nem nálunk az országban ép-
pen elég szép és szűz nyaraló,
azt kell az izraeli újságíróknak
propagálni.

Ladányi Irma,
Haifa

A CIKKIRÓ MEGJEGYZÉSE:

Aki figyelmesen olvasta a
szobanforgó, „Cipruson vissza-
sírják az izraeliek” című ri-
portot, valamint a pecteket, a

fenti levél írása után megjelölt
második cikket, megállapítha-
tá, hogy szó sincs propagandá-
ról, csupán a Ciprusra irányuló
izraeli turisták körüli té-
nyeket, valamint a külön-
böző politikai fejlemények
környezetében, Ciprus ügyben
kimerítő beszélgetést folytattam
egy magasrangú izraeli politi-
kai személyiséggel, aki ugyan-
csak annak a szükségességét
hangoztatta, hogy mindent meg-
kell tenni a Ciprusral fennálló
kapcsolatok további javítása
érdekében — többek között
idegenforgalmi vonatkozásban
is. A két cikkben azt is hang-
súlyoztam, hogy „takarosan an-
nak idején nem Izrael-ellenes
érzelmeik miatt, hanem politi-
kai kényesből tette az omni-
busz nyilatkozatot.”

Ben Saul (Kardos) József

A PETER-TERV...

Sokszor olvasom különféle
lapokban, hogy a területek visz-
szadása körül nincs egység az
izraeli kormány és a nép több-
ségének álláspontja között. Azt
írják egyesek, hogy a kormány
vezetők körei rugalmas álláspont-
tannak, ellenben a nép harci-
as. Egy méternyi visszavonulá-
shoz sem akarnak hozzájárul-
ni. Imperialistákra emlékeztető
harciassággal akarja a nép meg-
tartani valamennyi elfoglalt ter-
ületet.

Igy van ez? En csak azt fűz-
hetem hozzá, hogy sokan eng-
edékenyek nálunk, s nem érde-
keli őket, lehet-e biztonságos ha-

tárvonalakat teremteni lem-
dások útján, a fontos, hogy ne
ragaszkodjunk az elfoglalt ter-
ületekhez.

Ha ennyire komoly a dolog,
akkor talán a hatnapos háború
előtti területeink egységéről is
lemondhatnánk, amennyiben az
arabok kegyeskedniék békéről
tárgyalni velünk. Helyes lenne
ha izraeli részről a Cheva Kar-
dosa vezetőséget bíznák meg a
tárgyalások lebonyolításával...

Kérem, hogy ezt a tervet —
az Alon-terv mintájára — Pé-
ter-tervnek nevezzék.

Péter Dávid
Jeruzsálem, R. Prág 4.

POZSONYI LEVEL

Harminc éves érettségi-talál-
kozót rendezünk, s egyik ked-
ves osztálytársunk Izraelben él,
csak a pontos címét nem tud-
juk, ezért arra kérjük az Új
Kelet szerkesztőségét, tegye köz-
zé levélünket, amelynek alap-
ján biztos megtaláljuk.

Keressük Deutsch Gyula ba-
rátunkat, aki Nemesócsán szü-
letett és 1939-ben érettségizett
Szencen, a m. kir. felsőkereske-
delmi iskolában.

Végül közlöm, hogy az érettsé-
gi-találkozót valószínűleg ju-
lius 12-én tartjuk.

Dr. Ladislav Fogarassy
Bratislava - Petržalka,
Iskerniková ulica 17.

EV
S...
) — „Jól
sokat ol-
ta tegnap
volt szov-
ak fele-
kezett az
helyi vá-
zavartat,
vjet veze-
nség, kö-
l ujságíró
ok szigo-
et tettek
senkít a
ujságíró-
agam, so-
k és oly-
eket, Mi
nyug-
mondot-
ev és fe-
zavartat,
n hagy-
és az új-
a láthat-
szovjet

ROSEN
Sálom Sa
a főrab
svivők r
y Rosen
izraeli t

Tel-Avi
OTV
Foszt
Tel-7

Kárm
A
A
Folyt
A haif
sított

Jeru
biztosít
számára
kikötői d
a rendes
a munká
tételere,
fojzák a

Mose
miniszter,
ben mind
a Kneszet
hogy az o
mányt ag
káltam la
kárakat é
lemnek é
exportnak
A len
ez a be-
sújtja,
mert em
exportgár
nye. Kárm
kikötői d
munkáfe
lyzednek
nem tarti
zetségek
alári egy
zödekebb
Kármel k
ter minde
Gáchál-ké
vaslára
mondta e
niszter ah
plénuma a
vítást tart
Haifa,
tőjától) —
munkások
után

Amman
Huszsein
ban és D
tása után
miután A
Fejzál ki
zetről, ter
fogtatás
torlenők,
utjára, az
tárgyalás
zettek és
világhírű
sége jött
L

Amman
Huszsein
ban és D
tása után
miután A
Fejzál ki
zetről, ter
fogtatás
torlenők,
utjára, az
tárgyalás
zettek és
világhírű
sége jött
L

CEAUSESCU GYŐZÖTT a budapesti csucsértekezleten

A Varsói Szövetség konferenciájának nyilatkozata nem említi Kínát, sem a Közelkeletet — A romániai vezető követelésére általános európai biztonsági konferenciát javasoltak

Bukarest (Reuter). — A román sajtó Nicolae Ceausescu nagy győzelmeiként állítja be a Varsói Szövetség budapesti csúcskonferenciájának eredményeit, amelyek között első helyen az általános európai biztonsági konferencia egybehívása szerepel. A román vezető hónapok óta követeli az európai feszültség csökkentését és a főbbek közötti torzalkodás megszüntetését, valamint a Varsói és az Atlanti Szövetség párhuzamos likvidálását.

A Budapesten kiadott, 1200 szóból álló zárónyilatkozat egy szóval sem említi a Szovjetunió és Kína közötti határcsúszásokat sem Vietnámet, vagy a Közelkeletet, bár ismeretes, hogy Moszkva ezeket tekintette a központi kérdéseknek. Beavatott budapesti körök szerint Ceausescu erősen megtagadta Románia eddigi semlegességének megváltoztatását a szovjet-kínai viszonyban és előre közölte, hogy nem ír alá semmiféle Kínát bíráló nyilatkozatot. Ugy látszik tehát, hogy az oroszok kénytelenek voltak engedni ebben a kérdésben.

A konferencián beszámolt tartott Iván Jakubovszki marsall, a Varsói Szövetség haderőnek főparancsnoka és ennek alapján jóváhagyta a Szövetség védelmi eljében. A konferencia jóváhagyta a Szovjetunió álláspontját, hogy nem lehet megváltoztatni a moszkvai világháború után megvont európai határokat, beleértve Lengyelországot és a Két Németország határait.

Bukaresti megfigyelők felsorolják mindazt, ami a budapesti zárónyilatkozatból hiányozhat.

Ezer lakást építenek fiatal pároknak
Az előző évi pénzügyi éven 30 millió forint befektetéssel ezer lakásépítést építenek fiatal pároknak Beér-Séván, Aszodban, Áskelomban, Názáret Ilitben és Naharián. Az errevonatkozó határozatot tegnap fogadták el a sikunügyi miniszterium tel-avivi hivatalának ülésén.

Dávid Táné sikunügyi államtitkár közölte, hogy a szóban forgó ezer lakásépítést német munkásszervezetek tulajdonában lévő építkezési vállalat, valamint izraeli cégek közös befektetésére építik meg. Alulában 30 ezer forint körül mozog majd egy ilyen lakás ára.

JULIUSBAN INDULNAK AZ ASZTRONAUTÁK A HOLDRA
Az oroszok hosszú ideig keringő Koszmosz indítottak földkörüli pályára — Május 18-án indul az Apollo 19 a Hold közelébe megfigyelésre

Moszkva (Reuter). — A Szovjetunió tegnap egy további kosmonauta nélküli űrhajót indított a földkörüli repülésre, amely a Koszmosz 272 jelzést viseli. Nyugati tudósok véleménye szerint az orosz űrhajó pályájának adataiból arra lehet következtetni, hogy az oroszok hosszú ideig, talán a végzetlenségig a Föld körül keringő műbolygó kilövésére gondoltak. Erre vall az a tény, hogy az új Koszmosz 1191 kilométer távolságban kerül meg a Földet, ahol már nem áll fenn az a veszély, hogy lassan visszahulljon az atmoszférába.

Cape Kennedy (UPI). — Az amerikai Űrkutatási Hatóság május 18-ra tűzte ki az Apollo-10 űrrepülését, amely a Hold közelébe viszi Thomas Stafford, John Young és Eugene Cernan asztronautákat. Lehetséges azonban, hogy az indulást egy-két nappal elhalasztják. Az Apollo-10 asztronautáinak az a feladata, hogy közérő megfigyeljék azt a Hold-terepet, amelyen júliusban majd leszállnak az Apollo-11 asztronauták.

Neil Armstrong, Michael Collins és Edwin Aldrin, az első emberek, akik majd a Holdra lépnek, tegnap nyolc órát töltöttek űrhajójukban, amelyet Cape Kennedy kísérleti terepén egy hatalmas légűres helyiségben állítottak fel. Az asztronauták próbákat tettek az Apollo-11 berendezéseinek működtetésében.

a tanács következő ülésén tárgyaljanak a kommunista javaslatról, amely szerint általános európai biztonsági konferenciát kellene egybehívni. Bónnan arra hivatkoznak, hogy a német kormány már ismétellen felvette ugyanezt a javaslatot, de ragaszkodik ahhoz, hogy az ilyen konferenciát nagyon gondosan kell előkészíteni és azt csak Amerikával való egyetértésben lehet megrendezni.

zük, mint például a Nyugat-elleni támadásokat, valamint a Varsói Szövetség romániai hadgyakorlatainak említését.

Varsóban azzal magyarázzák az európai országok összefogására való felhívást, hogy a Szovjetunió tehermentesíteni kívánja európai határait, amikor a Távolkeleten Kínával van katonai konfliktusa.

Bonn (IFP). — A nyugat-német kormány javasolni fogja az Atlanti Szövetségnek, hogy

Az idén 28.3 millió forint a Joint-Málbén izraeli költségvetése
Új programok az idős személyek, krónikus betegek és defektív gyermekek megsegítésére

A Joint — Málbén ebben az évben számos új terv megvalósítását követi meg az idős személyek, krónikus betegek és defektív gyermekek megsegítésére. Az intézet vezetői tegnap sajtófogadást tartottak és elmagyarázták, hogy a Joint izraeli tevékenységének össz-költségvetése 1969 évben 28.3 millió forintot tesz ki, ami a Joint nemzetközi büdzséjének több mint egyharmada. Ebből a költségvetés keretéből 3 és fél millió forintot utalnak ki az ORT szakmai iskoláinak, több mint 3 millió forintot 120 jesiva támogatására, valamint különböző kutatási programok elősegítésére.

MA ESTE NYILIK MEG JERUZSÁLEMBEN A NEMZETKÖZI KÖNYVKIÁLLITÁS
24 ezer könyvet állítanak ki 25 ország könyvkiadói — Ignazio Silone olasz író ma veszi át a Jeruzsálem-díjat

Zálmán Sázár államelnök jelenlétében ma, szerda este nyílik meg a jeruzsálemi Bin-jáné Háumá palotájában a negyedik nemzetközi könyvkiállítás, amelynek keretében Ignazio Silone olasz írónak nyújtják át Jeruzsálem irodalmi díját.

A könyvkiállításon 25 állami, valamint az UNO kiadványai láthatók. A látogatóközönség több mint 24 ezer kiállított könyvet szemlélhet meg a különböző országok pavilonjaiban.

A nemzetközi könyvkiállítást a kormány nevében Jávok Simson Sapira igazságügyminiszter nyitja meg, míg Jeruzsálem városának üdvözlőletét Teddy Kollek polgármester tolmácsolja.

Ignazio Silone, a 69 éves világhírű olasz író, akit ebben az évben a Jeruzsálem díjjal tüntettek ki, az európai „Uj baloldal” egyik ismert személyisége, aki még Olaszországban előkészítette ma este elmondandó beszédének szövegét. Ugy hírlík, hogy Ignazio Silone átfogó politikai beszédet készült tartani a díj átvétele alkalmából.

Ignazio Silone előtt már Lord Bertrand Russell, az agg angol filozófus és pacifista, Max Frisch svájci író és André Schwarzbart francia zsidó írók kapták meg eddig a Jeruzsálem díjat, ami az egyetlen nemzetközi díj.

A kiállítás megnyitói ünnepségére és a díj átadására szertartásra 3 ezer személyt hívtak meg, közöttük Sáj Agnont, a Nobel-díjas író, továbbá mintegy száz külföldi könyvkiadót, akik a kiállításra érkeztek.

A nagyközönség számára holnap, csütörtökön délután, 3 óra 30-kor nyílik meg a kiállítás és jövő héten, csütörtökön zárul. Ezer könyvkiadó vállalat mutatja be kiadványait a jeruzsálemi kiállításon.

EHUD AVRIEL:

„ŐNÖK MAGYAR ZSIDÓKBÓL büszke izraeli zsidókká váltak)

Méltó módon emlékezett meg a jisiv március 19-ike negyedszázados évfordulójáról

Tel-Aviv. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az izraeli magyar zsidó jisiv méltó keretek között emlékezett meg tegnap este arról, hogy 25 év előtt, március 19-én vonultak be a német seregek Magyarországra. A Jád Lebanonban — a zsidó hősek tel-avivi emlékházában — a Hitaehdu Olaj Hungaria, a magyar zsidó társadalmi egyesületek és a politikai pártok magyar tagozatai együttes rendezésében került sor az ünnepségre, amelyen Salamon Mihály újságíró a Magyar Cionista Szövetség volt elnöke, a budapesti ellen-

állás egyik fontos személyisége elnököt és a cionista világ-szervezet végrehajtó bizottságának jelenlegi elnöke — a negyed század előtti munkája egyik vezéralakja mondott ezután emlékbeszédet. — Értékelte azoknak a hőseknek vállalkozását, akik nem csak a maguk bőrét mentették, de a közönséget saját biztonságukat veszélyeztetették.

Dr. Kaszner Reszéről, valamint a chalue-újságról emlékezett és meleg szavakkal méltatta a tereben lévő Springmann Samu érdemét.

aki Magyarországról szabad földre utazott és a történelem által még nem eléggé értékelte akcióiban vett részt a magyar zsidóság megmentése érdekében. Ezután arról beszélt a zsidók, hogy az akkor halálra ítélt magyar zsidóság vezetői korszakának túlélő Izraelben váltak szabad embereké.

— Ma már nem magyar zsidók, hanem büszke izraeli zsidók és miközben a 25 év előtti vesztéres napokra emlékeznek, Izrael népeinek örömeiben és gondjaiban osztozva, egygő vállalt ezzel a néppel.

Chermes Chajim, a legendás ejtőernyős csoport tagja — az Uj Kelet ciklikója — lépett ezután a mikrofonhoz és fel-elevenítette 25 év előtti emlékeit. Rámutatott, hogy annak idején hiába kértek hathatós segítséget az angoloktól — segélyeket és a mentőmunka egyéb eszközeit — hiába várták a segítséget.

— Megtanultuk már akkor, hogy igazi veszély esetén senkiben nem bízhatunk, csak saját erőnkben. A zsidó nép nemzeti egysége többet ér, mint minden idegen nemzet garanciája...

Ismét Rónai András színművész következett ezután: Elmondotta Balla Erzsébet, az Argentinában élő Herzi-díjas költő és író „Jóvátelet” című versét.

Aszael Osi (Ausslander Osi), a budapesti mentőmunka egyik résztvevője és vezetője beszélt ezután — ugyancsak a 25 év előtti idők emlékeiből merítette — majd dr. Jesurun Eijáhu (dr. Szabó Odón) középiskolai tanár, történész, a közlégpészah, szabadságharcos és az akkori szolgátság közötti történelmi ellentétet, illetve pár hazumokra mutatott.

Végül Biedermann Osi, a budapesti zsidó mentőmunka egyik harcos vezetője — jelenleg gimnáziumi igazgató — heber nyelven mondott beszédet és az antiszemizmus társadalmi, illetve lelki rugóit elemelte a zsidó források és világhírű írók műveiből vett példák által.

Az emlékültség ázkárvál fejeződött be. Szamek Jávok főként látta el a liturgia funkciókat. Az emlékültség résztvevői befejezésül nemzeti himnuszunkat, a Haktivát énekeltek el.

Benedek Pál

A városokban történő balesetek 40 százaléka — utkereszteződéseknél

Jelenleg tizenkét radar-készülék működik gyorsajtó sofőrök ellen

A Kneszet gazdasági bizottsága külön ülésen foglalkozott a forgalmi balesetek problémájával. Az ülésre meghívták D. Oren rendőrezredet, az ország

gős főkapitányság forgalmi osztályának felelőjét, aki közölte, hogy a városokban történő balesetek 40 százaléka az utkereszteződéseknél fordul elő. A sebességű mintegy 30 százaléka — gyalogjáró.

Oren ezredes, aki előadást tartott a bizottság tagjai számára, rámutatott arra is, hogy azon balesetek nagy száma, amelyeknél gyalogjárók is megsérülnek, igen sok esetben az utcák mentén szabálytalanul parkoló autók miatt következnek be. A rendőrség éppen ezért minden rendelkezésre álló eszközzel harcolni fog a tilosban parkoló kocsi tulajdonosai ellen és nem csak raportot írnak, hanem az eddigieknél fokozott mértékben fogják a kocsikat elvonatni.

Az országúton az utóbbi

„Az arab államok erkölcsileg felelősek az El Al elleni zürichi merényletért”

A svájci külügyminiszter parlamenti nyilatkozatában szövegezte le Jordánia, Szíria és Líbanon felelősséget

Bern. (UPI). — A svájci clyan szervezetek hajtották végre, amelyeknek bázisa ebben a három országban működött és amely országok megittirák őket.

Spühler beszámolójában kiemelte, hogy a három letartott arab terrorista egyike beismerte, hogy a szíriai hadserg oktatója, Marschajj Rá chámim ügyét a zürichi kanton igazságügyi hatóságai kezelik.

Tekoa jegyzéke a Biztonsági Tanácshoz: „A SZOVJETUNIÓ IZRAEL ELLEN USZITJA A TERRORISTÁKAT”

New York. (Reuter). — Jozséf Tekoa nagykövet tegnap a Biztonsági Tanácshoz intézett jegyzékében azzal vádolta a Szovjetuniót, hogy dicsőíti a terroristákat és Izrael elleni harcra biztatja őket. Tekoa a TASS sajtóiroda utján terjesztett cikkre hivatkozott, amely a terroristák tevékenységéről szövegezte a felhívást tartalmazó a gyilkolásra.”

Tekoa a Biztonsági Tanács elnökeinek átadott jegyzékében, a TASS február 28-iki közleményéből azt tartja a legagaszatobbnak, hogy általános helyeslet tartalmaz az Izrael elleni arab terrorharc számára. Ezek a tények megvilágítják azt a megdöbbenő szerepet, amelyet a

A lotto eredménye

A lotto tegnap megtartott 11/69 sorsolásán a következő számokat húzták ki: 04, 06, 13, 17, 21, 38. A pótszám (Hámispár) hánoszaf: 30.